

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancațe nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIRouri de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emerie Lös-
ner, Heinrich Schalk, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifă și in-
voială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 42.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ril de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ril de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 231.—Anul LXX.

Brașov, Vineri 19 Octomvrie (1 Noemvrie).

1907.

Cazul dela Cernova în două parlamente.

S'a întâmplat ceva, ce nu s'a mai întâmplat până acuma. Asupra vărsării de sânge din Cernova, comitatul Lipto, unde Duminica trecută avea să fie sfințită biserica nouă a Slovacilor catolici de acolo, s'a interpellat în una și aceeași zi, Mercuri, în camera ungară ca și în camera deputaților din Austria. E bătaor la ochi cazul acesta, fiindcă acele întâmplări din Cernova sunt de caracter interior, așa că numai din puncte de vedere extra-ordinare ale umanității sau ale simpatiei de rasă puteau fi aduse în vorbă în parlamentul altei țări.

În dieta ungară au interpellat doi inși: deputatul naționalist slovac Milan Hodza și deputatul din partidul poporal maghiar Beniczky. Spiritul acestor două interpelări, despre cari vorbim mai jos, se deosebesc ca apa și focul. Hodza a vorbit ca Slovac cu simpatia celui ce simte dimpreună cu frații săi nenorociți, Beniczky, a vorbit ca unul, care nu simte, și nu simpatizează cu Slovacii, dar e gata a face tot, ce-i stă în putință pentru a lua în apărare purtarea oamenilor stăpânirii și a apăra printr'asta tot-odată interesele de supremație ale rasei maghiare.

Hodza a arătat cum s'a petrecut lucrul, că oamenii stăpânirii n'au voit să țină samă de dorința poporenilor din Cernova, ca sfințirea să fie amânată, până ce se va întoarce preotul lor, care fusese suspendat din oficiu de episcopul diecezan, din cauză că a agitacat la alegeri pentru candidatul naționalist slovac; a spus, că poporul măhnit și iritat, fiindcă preoții cu solgăbirăul din Rozenberg voiau să sfințească biserica cu forța, au oprit trăsurile, în care veniseră, și cereau, ca să se întoarcă de unde au venit, și că atunci solgăbirăul a dat simplu poruncă gendarmilor să puște.

Când Hodza a rostit aceste cuvinte koșutiști strigau ca din gura șerpelui: „Minți! Vrei să ațâți!” N'ai ce face, tot ce vorbește un naționalist e pentru cei dela putere min-

ciună și ațâțare. Dar solgăbirăul din Rozenberg n'a ațâțat, când a dat poruncă tam-nesam gendarmilor să puște în popor!

În ziua premergătoare deputatul Hodza înțelegând dela ministrul președinte, că poporul din Cernova ar fi foarte turburat și că s'a trimis miliție în sat, a cerut să fie însărcinat de ministru a merge cu soții săi deputați slovaci la fața locului, siguri fiind, că vor putea liniști poporul. Ministrul președinte i-a răspuns: „Nu ești omul meu de încredere; tocmăi aceea nu o voiesc, ca poporul să asculte de voi!”

Ați auzit de ce e vorba?

Beniczky a cerut dela ministrul de interne să ia măsuri în contra ațâțărilor dintre Slovaci și alte ținuturi naționaliste, să prigonească foile slovace-naționaliste și să ocupe ținuturile slovace cu regimente ungurești. Beniczky i-a dat contelui Andrassy în gură, ce i-a trebuit, pentru a răspunde la interpelări după obicei. Și Andrassy a răspuns, că pricina la toate sunt numai agitatorii și iarăși agitatorii, iar solgăbirăul din Rozenberg e om fără prihană!

În camera din Viena au interpellat deputații cehi din Moravia: Schilling, Hruban și soții în cauza marelui din Cernova. În interelațiunea lor se zice între altele, că fiind tocmai la ordinea zilei pactul austroungar, întâmplări ca cea dela Cernova pot influența asupra atitudinii deputaților cehi față cu pactul. Ei întreabă dacă este inclinat ministru-președinte austriac de a ruga, direct, ori indirect prin ministeriul de externe, guvernul ungar, ca să pună capăt odată unor astfel de strâmtoări a popoului slovac și a popoarelor nemiaghiare în Ungaria? Pe băncile cehilor s'auziau strigăte de „hanba!”, „pfui!”, „scandal!”, „ce barbari!”

S'a mai ridicat la procesul verbal preotul Zahradnik din Moravia și a propus, ca acolo unde se exprimă simpatia pentru victimele cutremurului de pământ din Calabria, „să se exprime și adâncul regret și simpatia pentru victimele nenorocite din Cernova și pentru toate popoarele ne-

maghiare, cari au aceeași soarte ca și Slovacii!”

Președintele camerei austriace n'a putut să satisfacă dorinței deputatului ceh, fiindcă protocolul era deja verificat, a declarat însă din parte-i, că „simpatizează cu victimele catastrofei.”

Aceasta poate fi învățătură pentru cei din Budapesta, ca să înțeleagă, că nu mai prinde tactica lor de a pune toate în căruța pretenșilor agitatori.

Cernova.

— 27 Octomvrie n. 1907. —

Scriem acest nume simplu, fără cuvinte de talmăcire lângă el, cum se scrie Mohaci, Waterloo, Königgrätz. Toată lumea și toate veacurile știu ce a fost acolo, ce mare nenorocire înseamnă numele simplu al acestor locuri. Va să zică Waterloo, Königgrätz, Mohaci, Cernova...

Nu trecem peste margini cu asemenea asta. E drept, Cernova nu a avut atâtea jertfe ca acele locuri istorice, dar a răpit atâtea vieți de om ca oricare luptă crâcnă, în timpuri vijelioase!

Iată-i povestea pe scurt, așa cum vor spune cronicile adevărate.

Un sățucean de gospodari slovaci, oameni harnici și de omenie, nu prea bogați, dar nici prea sărați, adună în ani grei și plini de năcaz, 150.000 de coroane, ca să poată zidi locaș sfânt și mareț Dumnezeului, căruiu se închină cu cucernicie. Preotul din sat, hotărâtu Hlina, al cărui nume bun a mers departe, chiar până la scanul sf. Părinte din Roma, acest preot este sluga vrednică a lui Dumnezeu. Credincios păzitor al celor sfinte, și totodată iubitor flu al neamului său obidit. Și-a împlinit totdeauna cu inimă bună, amândouă aceste mari și sfinte datorințe ale sale și ale tuturora. Ținea la biserică și ținea la neam, și de multe ori a trebuit să îndure grele apăsări pentru acestea. Stăpânirea, în care nu sunt bărbați de neamul lui, l'a tras în judecări, pentru că cel ce ține la neamul lui nu se face una cu străinul ci-că e »agitator«, e primedios pentru țară, adevăc nu vrea să se bage în slujba lor. Episcopul lui, care asemenea e de alt neam, maghiar, și care nu ține în seamă cuvintele sfintelor Scripturi despre pacea între neamuri — episcopul acesta a dat ascultare părilor ce i-au venit dela dușmanii părintelui Hlina, și a oprit pe acesta de a mai sta ca preot în comuna Cernova, de a mai îngriji de credincioșii săi.

Dar credincioșii îl iubeau ca pe un tată bun, pe părintele Hlina. El totdeauna

a lucrat pentru binele lor, și ei erau gata să se arunce în foc pentru el. A și venit în curând vremea când au putut să dea dovadă săngeroasă, dar bărbătească despre dragostea lor.

De astă primăvară, părintele Hlina pribegia prin țări străine. Umblase pe la Roma, să-și caute dreptate, apoi trecu în Moravia. Credincioșii îl așteptau cu dor, și au făcut făgăduială între ei, să nu sfințească biserica până se va întoarce acasă iubitul lor preot, până episcopul nu va aduce judecata cea din urmă în treaba suspendării.

De aci încolo povestea e scurtă, cât e de scurtă o pușcătură. Să trecem repede peste dureri!

Poporeni au dat de știre episcopului hotărârea lor. Acesta însă nu-i luă în seamă. Parcă el s'ar fi trudit să ridice biserica și parcă el ar fi avut să se închine în ea! Orice i-au spus poporeni, el a luat cu sine pe solgăbirău și o ceată de gendarmi, și a plecat astfel la sfințirea de biserică, parcă ar fi plecat la o cucerire. În sat oamenii i-au spus încă odată să întoarcă îndărăt — el n'a vrut. Oamenii i-au ținut calea — el nu s'a întors. Tot satul a cuprins locul dinaintea bisericii, și era îndârjit — gendarmii au tras un rând de gloanțe, și doisprezece credincioși bărbați, femei și copii au căzut morți, iar vreo cincisprezece mai greu și mai ușor răniți. Li-s'a ajutat la veșnică odihnă, la fericirea cea de veți, pe care însă nime n'o dorește fără de vreme!

Șapoi? Apoi s'au apucat și au săvârșit — a doua oară! — sfințirea de biserică!!

Nenorocirile și păcătoșeniile dela Cernova, găsesc resunet în toată țeara și chiar peste hotare.

În Reichsratul din Austria vor interpela mai mulți inși în chestia asta. Schilling a fost cel dântăl, în ședința de ieri. A cerut ca guvernul austriac, să-și pună în cumpănă toată puterea, ca astfel de întâmplări barbare să nu se mai poată petrece în timpuri de pace, pe socoteala naționalităților din Ungaria. A mai spus, că dacă cei vinovați nu vor fi aspru pedepsiți, ceii nu o să voteze pactul cu Ungaria. Toată Camera era ațâțată, și indignată, strigând într'una. Deputatul ceh radical Zahradnik, a propus, să dea Camera espresia compătimirii sale pentru jertfele nevinovate din Cernova.

În ședința de ieri a Camerei ungare au interpellat tot în chestia asta deputații Beniczky, și Milan Hodja (slovac). Acest din urmă a vorbit două ceasuri încheiate, stărnind furtuni de a trebuit întreruptă ședința. Dăm în alt loc raport amănunțit, aci vom publica dialogul ce a avut el și Brediceanu cu prim-ministru Wekerle, alaltăeri, despre volnicile dela Cernoav, după «P. L.»

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Tânase Măcău

și frigurile ungurești.

— Ispravă polițienească. —

— Măi Tânase! — Până când vrei tu să mai zaci cu frigurile tale? — Nu ți-o fost destul trei săptămâni dela umbra părului la a mărunții și nu mi-ar fi năcaz, dar să-ți dărdăie dinții și să tremuri de frig în dricul veri, când alți oameni de omenie își șterg năduful de pe obraji, — în munca grea!... Lasă la Dumnezeu treabă... ei vezi și-ți dai silința a umbla pe picioare... că numa te-i trezi că nu mai ști umbra în picioare... Tu Tânase al voinic!

— Poate eu vreau doar să mă scuture frigurile estea ziua-noaptea?

— Ei, d'apoi cum? — Doar puteai sări în fântână ori în apă la iazul morii să le îneci, — dar îți place ție a fi leneș-bolnav, ca biata de mine să-ți mut căpătâul dela umbră la soare și dela soare la umbră...

— Mă muiere? — Taci te rog! cum te-aud pe tine vorbind, năpădesc frigurile

cu droaia peste mine, măi, măi — și la șerpe i-e milă de broască, o' înghite în- treagă fără să o muște, — dar tu mă muști cu vorbele tale nerumegate, — că n'ai fi mai bine, ce-i drept, decât să te mai scuture și pe tine barem, o zi și-o noapte, ca să vezi ce petrecere de vreme bună e mai și asta... uii-i dar frigu-mii! bruha!

— O bată-te! Pare că nici nu mai ești tu Tânase al voinic, care înainte cu 6 săptămâni umbrai țanțos în pețite! — Mă spune-mi drept, — dacă-i știut cât ești de ou friguri, la ce m'ai luat de nevastă? — Numai ca să te slujesc ziua-noaptea?!

— Aș! te-am luat că mi-ai fost drag!

— Hm! și-acum ți-s mai dragi cele friguri, cu mine nici nu mai stai de vorbă!

— Nu mă face să rid, — Sovincol! — mai bine dă-mi apă... apă că ard ca uleiul al uscat.

— Nu bea atâta apă dacă-ți spun... — Dă-mi că mi-se usuică buzele... dar nu vezi tu!... O vai de capul meu cu tine!

— Că și fără mine ar putea fi vai de capul tău, — pricepe-te leucatul, că singur tu ești de vină, — de ce te lași să te scuture?

— Dar ce mama zmeilor să fac, ha?

— Să le scutri și tu pe ele!

— Taci mă muiere! — să nu-mi pierd mâinile în coșitele tale, o' o să te scuture așa, încât nu uți din ce-o făcut Dumnezeu lumea!... br... br... uii-u!

N'am zis nimic puiul meu! Dar nu-mi pot eu tivii cum is frigurile alea? — Când ți-i frig, când ți-i cald! când tremuri, când arunci și cămasa de pe tine, — nu știu frigurile is nebune, ori tu n'ai minte? Ba, dar ce crezi? Tânase al voinic, ce i-o mers vestea... mă io numa daia am vinit după tine, c'ai bătut un sat de feciori singur, și toată lumea zicea, că tu ești al mai voinic flăcău dintre toți în sat, — acum abia trecu o jumătate an, — și piei drace — tu te vaeți izbit pe foale... apoi ce crezi, cum o fi lucru ăsta! — doctor nu-ți trebuie, că zici că-i cu ochielari... ha mă... ce-ți trebuie?!

— Du-te după baba Vrăbioaie... du-te cumai, are ea niște ierburi, — spune-i că mă scuturea frigurile ziua-noaptea, să-mi facă leaoul că de nu îi îmbord coliba... o de ce-i ea baba satului!

— No! — lasă-te cu baba ta, — mai bine ar fi la părintele, — el știe multe de toate, — și ți-ar face-on bine sărmanul de mine...

— Las pe rând draga mea! La părintele Trunzariu, atunci om trimite, când n'om mai avea la cine... fiindcă d-nialui și de cumva nu m'a vindeca cu viață, — dar barem m'a trimite la oare-care sfânt în brațe...

— Ei.. da! — că bine zici tu... apoi ce să spun la baba?

— Spune-i că-s mort de jumătate, să n'earce toate tâlpășitele-i științe și mesteșuguri, să-și culeagă cărja și piciorarele și să dea vânt incoa cât mai po-gan, că nu-i glumă... uuu... iu!

— Urât te strămbă... mâncăle-ar afurisenia de friguri... las că merg... apoi de cumva baba n'o fi acasă?

— Cum să nu fie? — Ce vorbă! Adica când eu am lipsă de ea, atunci să nu fie acasă? Izgonește-o dragă dindărăt, — că mii rău, ...mă pricepi puico! nu mi-e chiar bine!

II.

Baba Vrăbioe sosi cu desaga ruptă, plină de burueni, flori de soc, romoniță, micinuță, iarba lui Tatin, măru lupului, coada șorecelului, până și urzică moartă și vie avea în desagi.

În tindă începu a fierbe în oale mari acoperite cu coaje de pâne și curtea era

In cursul sedintei, Wekerle a mers la locul unde se afla C. Brediceanu, arătându-i o depeșă prin care se cere trimiterea unui regiment de infanterie...

Deputatul C. Brediceanu a lăsat bănușele, și a propus ministrului, să trimită la fața locului pe deputații slovaci și o să vadă, că spiritele nu se vor agita...

Ceva mai apoi, dep. Hodja merge la premier și-i face propunerea serioasă, și formală, de a pleca el și ceilalți deputați slovaci, numai decât la Cernova.

Hodja întreabă ce vești au sosit din Cernova. Primește același răspuns ce s'a spus lui Brediceanu. După aceea Hodja își înoște propunerea și îndăuește să facă rânduială și pace, împreună cu soții...

«Dacă-i fi bărbatul meu de încredere...» o luă cu ușurință Wekerle. Hodja: «Măcar că am putea face bune servicii. Poporul ascultă de noi!»

«Asta e tocmai ce nu vreau: Să asculte de tine poporul!» a sfârșit zămbind. Fiecare a trecut mai departe.

Da, asta e ce nu vrea premierul. Să asculte poporul de oamenii săi, și să facă bune servicii acestuia — asta nu o vrea. De ce să crească popularitatea deputaților slovaci...

Cele mai nouă cercetări au scos la iveală, că preotul Hlinka, petrece în Moravia din 18 Octombrie. A fost chemat din partea autorităților bisericești să fie în sat în ziua sfințirii...

Preotul Hlinka. a adresat din Strasința, în Moravia ziarului «N. F. Presse» următoarea telegramă:

«Raporturile trimise stimatei d-voastre foi conțin neadevăruri. Despre cele întâmplate la 27 Oct. în Cernova, am primit cunoștință numai prin depeșă, fiindcă dela 17 Octombrie încoace am întreprins un turneu de prelegeri în Moravia...»

plină de miros, — așa că dela al patrulea vecin știau toți oamenii, că baba Vrăbioaie doctorește pe Tănase Măcău, că se cunoaște de pe miroși.

De cântatu cocoșilor de seară îl scoală baba și mi-l frecă cu degetele-i osoase și uscate pe Tănase, și mi-l fermecă ea furtaș chip, că dormi ceta fără să mai zici somn ușor».

La cântatul cocoșilor de miezul nopții îl trezi din somn, îi dete vinars cu usturoiu, iar mi-l scâlță și frecă, cât bietul om ar fi dorit să fugă, așa cum era, în oare-oătrău, — dar baba n'avea milă de el — ba-i întinse și cu sucitorul două peste spate:

«Mergeți în pietri și stani, «Voi friguri de-o mie de ani, «Că vă fierb, vă opăresc «Și-n căldare vă prăjesc!» — Elei mătușe! — ori crezi că i-os fie ertatul Moș-Vrăbioi? pe cara după cum vorbesc unui — așa l'ai vindecat că nu s'a mai sculat din pat! — Mai încet, că bine fi, mi scăpa din friguri, dar mi băga în altă boală, din care n'o să mai scape nici tata doctorilor. — Taci nepoate!... ai să taci! — că io de cumva te-oiu viri în vro altă boală, te știu și scăpa, — dar acum iată ești roșu

Din camera ungară.

In sedinta de Marți, 29 Oct. n. s'a pus la ordinea zilei proiectul pentru indemnitate. Intâul vorbitor a fost prezidentul clubului nationalist, Dr. Teodor Mihali, care a talmăcit părerile clubului în următoarele:

Dr. T. Mihali: On. Cameră. Am onoare a vă aduce la cunoștință în numele partidului nationalist (voci: nu există!) că nu primim proiectul și nu avem încredere în guvern. Avem o grămadă de motive. Intâiasdată așteptăm dela guvern să prezinte proiectul pentru sufragiul universal, cum s'a legat. De 18 luni însă nu primim decât niște declarații nesigure și neliniștitoare. In loc de asta avem parte neconținut de măsuri care ne iau libertatea cuvântului și ne opresc în ezercitarea datoriilor. (Sgomot. Prezidentul: am apărut totdeauna.) Prin asta suferă mai mult autoritatea parlamentului decât noi. (Prezidentul amenință să-l oprească în cuvânt, dacă urmează așa.) — Revin. Invoiala cu Austria și ridicarea cvotei s'au făcut spre paguba țării. Situația rea de acum a creat-o majoritatea, care monopolizează pentru sine patriotismul esplicându-l absurd. In ori ce țeară formarea partidelor se face în toată libertatea; la noi sunt trădători toți cei ce nu intră în »coaliție». Discuțiile serioase, științifice, de cari nu se înfiripă aci, sunt spre folosul țării, ori ce păreri ar scoate la iveală. (Sgomot. Prezidentul sună). Ni-se ia de rău dacă mergem în România în afaceri, ori — în plimbare. Guvernul cheltuște milioane cu spioni, deși nu pot descoperi nimica.

Din pact țara se va alege cu multe rele. Pentru toate incurcăturile numai partidul koșutist e de vină. Criza financiară și economică în se poate scuza cu asemenea stări — în America. Nici banca austro-ungară nu e de vină, dacă la băncile din provincie nu se mai capătă nici 100 cor. Este de vină guvernul, care a reținut capitaturile, pentru a documenta astfel necesitatea băncii comune. (Sgomot. Contraziceri.) E datorința guvernului să lămurească situația. Dar să ajute și băncile din provincie nu numai cele mari din orașe. — Cu toate că legea permite numai 8%, la dreptul să iau 10—14. Clasa capitaliștilor, cari nenorocesc țeara și pe cei sărăci, nu găsește nici o piedecă. Omului sărac i-se licitează însă cu 40 cor. moșia ce plătește 2—300 cor. Toate popoarele din țară sufer de asta nu numai al nostru. Pe calea asta numai la o catastrofa economică putem ajunge. Ori ce guvern va veni făgăduind lecurea acestor boale, are să vă măture pe dv. din aceste locuri. — Noi j-rftim toate interesele de partid pentru binele țării, dv. nici cât de puțin. Va fi pace și rânduială în țară numai când se va găsi o soluție desăvârșită chestiilor sociale și naționaliste. — Cu astfel de pregătiri pentru banca autonomă, națională, ea va da de mal, repede, chiar de ați izbuti să o înființați.

Pentru acoperirea deficitului de 20 milioane propune că oare nu s'ar putea mări venitele statului în conșelegere cu ministrul de agricultură din posesiunile statului și mai ales din băieșit, care cade în competența ministrului de finanțe și cari până acum se făceau cu deficit. De pildă din baine de sare statul ar putea avea și mai mari venituri, dar guvernul liberal a avut nenorocita ideie să dea liferarea sării »Societații pe acții ungurești de comerț», și anume astfel că îi dă un credit fără ca-

la buze, — nu vânat, — n'o scoateți și limba s'o văd cum s'arată!

Când ceta scoate limba cu gura căscată, baba haț mi țio urzică, și bietul Tănase începă a scrâjni în dinți rumegând de furie urzica întreagă! — cât tot fum îi eșă pe nas!

— Babo! — Păi dar ce-i asta!? — C'odat! ții fao pomana! Arghirușu lor, babel! — Acum taci... acu e bine... tare-i bine!

— No! — mulțam de așa bine, — și de nu m'oi vindeca, cu câtă caznă ai pus pe mine... vale-o mătușe... mi-e milă de zilele d-tale!

Când cocoșii începură a cânta de dimineață, iar îl trezi baba din somn!

— Vai nu ții ajute Dumnezeu babonună scârnavă! De-o săptămână așa somn dulce n'am tras, — și cum îndrăzniși a mă trezi, — să ști că nu ții a ierta D zeu păcatele!

— Școală sus, — stai gledă... așa ca la honvizi!

— Așa?!

— Așa vezi — no! Acum ce te mai doare? unde mai simți vre o rămășiță de friguri?

mete de 9 luni. Bietului țaran nu-i dă însă un astfel de credit la plătirea dării. Astăzi bietul om nici pe bani nu capătă sare. Oratorul arată pe larg abuzurile acestei societăți, constatând că păcatele vechiului guvern se repetesc și acum.

Dar nici în ministrul de interne oratorul n'are încredere deoarece sistemul cel vechiu de administrație nu numai n'a schimbat spre bine, ci în multe privințe s'a înrăutățit. Ilustrează aceasta cu dovezi (călcarea libertății întrunirei, cazul dela Cernova, etc.)

Nici față de ministrul de justiție n'are încredere, căci promisiunile din trecut nu s'au realizat. Deși fostul ministru de justiție Polonyi a promis că în ținuturile locuite de naționalități va aplica judecătoria cari știu limba poporului, aceasta nu s'a făcut. Oratorul trece apoi la perzecutarea presii naționalităților.

Știu o grămadă de cazuri când procurorii au pornit proces de presă pentru articolele, despre cari advocați și deputați unguri pricepători au declarat că nu conțin nimic oprit. Dar nici nu se pedepesesc redactorii pentru că au scris, ci pentru ceea ce vreau ei să înțeleagă. Sper că în țara asta mai stă principiul că: »De internis non iudicat praetor». Sau am ajuns până acolo că D-Voastră nu mai judecăți după dovezile din acte, ci după cum vă place să presupuneți? Și credeți că veți ajunge la vre-un rezultat? M'aș mira foarte mult. Astăzi naționalitățile suntem în număr preponderant și azi mișcarea noastră nu mai poate fi înăbușită prin procese de nici un ministru, ci singurul rezultat este neliniștirea țării. Și apoi D-Voastră vă mai plângeți că noi vă denunțăm străinătății? Pe când de fapt nu se întâmplă altceva, decât că articolele respective apar în folie străine și străinătatea se convinge că atâtă și atâtă ajung nevinovați în temnță.

Aceasta nu-i nici în interesul țării nu i nici cu dreptate. Intreb pe dl ministrul de justiție până când mai are de gând să perzecute presa naționalistă și socialistă.

Oratorul își exprimă speranța că ministrul de justiție va restabili pacea în țară, căci de nu va urma »bellum omnium contra omnes» și lupta se va purta pentru o idee, care nici când nu va putea fi înmormântată.

Iar ideia aceasta este: respectarea drepturilor omenești față de ori cine.

O voce (din s'ârğa): Față de voi nici acelea nu le vom respecta.

T. Mihali: E destul de trist că în parlamentul acesta să găsește un astfel de deputat care să declare că nouă nici dreptul de om nu ni-l concede. Prin așa a profanat ideia drepturilor omului în numele ideii de stat. Când v'am spus-o eu, ați negat-o, iar acum o mărturisește unul dintre d-voastră.

O voce: Citește dosarul Hlinka!

Eu l'am citit, și când m'am prezentat ministrului de justiție Polonyi și i-am arătat negru pe alb cum stau lucrurile, el însuși a zis: »Dacă stau lucrurile așa, voi da ordin ca Hlinka să fie pus pe picior liber și judecătoria cari au reținut de an, să se pună sub cercetare disciplinară. (La stânga zgomot). Dar durere, sovismul dumneavoastră e atât de mare încât nici chiar ministrul justiției nu a cutezat să se expue pentru dreptatea noastră vădită. (Ovații între naționalități. Strigăte sgomotoase la stânga: La ordine, la ordine!)

— Hm! — zîmbi Tănase! — Știi că ești al naibii Babo! — Peste șele, pe la brâu, mai simt, — dar aceea nu-i nimic... uită zeu! — încolo ca azi născut.

— Așa trebuie! Unde baba-și pune mâna, acolo-i ispravă fără zăbavă. — Iar peste brâu să te încingi cu frâmbia asta, asta-i mă tocmai din București adusă, — de unde-s mai multe biserici ca zilele într'un an, — dela sfântu Dumitru, — asta singur te a mântu-i acum de toate, — dar 7 săptămâni, ai s'o porți încinsă la brâu peste cămașe... să n'o dai la cineva c'odată te-apucă afurisitele de friguri, — dar așa, cât să muști în iarbă!

— Eu?... dar cum s'o dau mătușe, — că e și mândră. Și Tănase Măcău nici nu s'a mai culcat, — ci s'a schimbat, și gătit de sărbătoare, s'a înacșu cu cel brâu fermecat și babei i-a umplut desaga cu bunătăți de prin cămară. — Fii sănătos nepoate!

— Dumnezeu să te țină mătușe Vrăbie, vin'o mai des pe la noi!..

— Că vini-oi z'o puia babil, să vă vină norocul, averea și sănătatea.

— Ni mai ni! — Tu ești Tănase-o! — Cum? dar unde-i baba? — Începu revăstica când îi văzū pe Tănase al său îmbrăcat de sărbătoare și cu voie bună, stând

Domnilor deputați! Vă rog, permiteți-mi ca în câteva cuvinte să-mi fac observațiile și față de administrația lucrărilor publice.

In ce privește administrația lucrărilor publice, oratorul aduce exemple că s'a ivit lipsa de vagoane pentru transportarea bucatelor și poamelor, că nu sunt drumuri bune, deși se plătesc dări de drum foarte mari.

Dar nici în ministrul de agricultură nu poate avea încredere, căci s'a făcut prea puțin pentru promovarea agriculturii. Din contră ministerul cheltuște milioane pentru scopuri de colonizare, pe când interesele clasei muncitoare și a micilor economi le desconsideră.

De încheiere oratorul amintește propunerea din anul trecut a dep. Hodza, care a cerut să se găsească mijloace potrivite pentru delăturarea neînțelegerilor dintre militari și între civili. În privința asta nu s'a făcut nimica. Acum s'au ivit măcelurile dela Cernova, Cristian și Panade, cari trebuie să servească guvernului de îndreptar pentru rezolvirea grabnică a acestei chestiuni.

In aceeași sedință a luat cuvântul deputatul croat Supilo. Pe când al nostru zicea: »ne călcați în picioare drepturile de om!», acesta putea zice: »ne călcați în picioare drepturi scrise în lege! S'a plăns Supilo, că după ce a ajuns la putere, coaliția nu respectează învoiele avute împreună la Fiume. Numai decât s'a sculat Wekerle, și spune increzut că pactul de la Fiume nu-l leagă pe guvern. Naționalităților nime nu le face nimica, dacă se supun guvernului și învață ungurește! (Așa!). Când Brediceanu îl întrerupă cu vorba: »în toate țările e ținută în seamă limba naționalităților!», Wekerle încearcă să se scoată cu streinii din România cărora nu le merge mai bine.

A. Vlad, vorbește despre relele pactului. Atárnarea economică aduce de urmare atárnarea politică. Inșiră multe neapăsturi de cari avem parte pe cale administrativă și culturală. Dar am dovedit la Beius că nu vom răbda prea mult. (Nagy Gy.: Lucaci a agit. Trebuie nimicit mandatul!) De când e coaliția la putere, țeara se apropie de prăpăstii. Garanțiile constituționale aduc folos numai celor cu leafă mare. Judecătoria se lasă abătută dela dreptate. (Prezidentul îi dă avertisment.) Nu primește proiectul.

Viața la București.

— 17 Octombrie 1907.

La 22 Octombrie st. v. urmează a se începe ședințele comisiei parlamentare pentru reforme. Aceasta va aduce o oare care limpezire a situației și a atmosferei nesigure ce domnește atât în rândul guvernamentalilor cât și în rândul celor din opoziție.

Missa partidului de-a guvern, în mare parte necunosătoare a proiectelor a lărgimii lor, și a intențiilor frunțașilor de la guvern, va avea în chipul acesta puțința de a contribui, acum mai din vreme la desăvârșirea lor și mai pe urmă la legiferarea lor, iar opoziția va trebui atunci să ia o poziție hotărâtă și definitivă, care nici de cum nu poate fi dușmănoasă reformelor și intereselor țării.

zîmbind, roșu la obraji, cu buze rumene și cu căciula pe ureche.

— Hei!... puiculiță, baba o dus frigurile și mie mi-a lăsat spre sănătate și armă contra boalelor, brâu ista!

Se îmbrățșară de bucurie și lucafăru-l de ziua zîmbea prin fereastră cătră ei, de după virfurile dealului Vlădeși.

— Vezi dragă bărbăte! — Nu ții-am spus io, că baba Vrăbie e mare doctorișă!

— Nu mi-a spus! — Dar acum fă-mi merinde; că azi mă duc la Cluj, — azi e târg de țeară, vând iapa cu mînz cu tot.

— Și-mi cumperi dragă cizme romișe?

— Cumpăr puico! — Așa să trăiesc, numai să pot vinde cu preț!

— O'o să vinzi dragă cu preț bun! vei vedea ce-ți spun, știi când să-mburdă norocul încoace, apoi încoace cade, — ...bine că te văd iar sănătos, tare mare și frumos, — puiole ții-a fi destul atâtea merinde?

— Destul! — Acu școală sloga, să curețe nitei oaii, — până atunci, dă-mi să rumeg ceva, — așa's de flămând puico, că-mi pare că n'am mânocat de-o lună!

— Acum nu mai ceri apă? — ha! ha! ha!

Aceasta va face pe șeful opoziției să avizeze într'un chip și ori și cum cred că nu va putea aviza, în starea spiritelor și nevoilor țărânilor de azi, decât în mod favorabil reformelor mântuitoare pentru țară. — Și aceasta pentru că pe lângă opinia publică, sunt mulți fruntași conservatori, cari cred antipatriotice nu numai a pune piedici reformelor dar chiar a nu contribui la legiferaea lor.

De altfel printre culise se șoptesc multe. Chiar și aceia că, pentru trănicia reformelor, n'ar fi exclus un guvern de coaliție a celor două partide. Din faptul că aceasta ar fi părerea dlui Kalinderu se deduce că nici M. S. Regele n'ar fi contra într'un astfel de guvern se crede că ar fi și dl Kalinderu, care ar vrea în aceste împrejurări să facă politică militantă pentru prima dată în viața sa.

Dar acestea sunt lucruri nesigure.

Una dintre reformele mai mici, cari vor fi aduse în Cameră, e reforma jandarmeriei. În virtutea unui proiect întocmit în deplin acord între ministrii internelor și războiului, jandarmeria de azi ar fi înlocuită cu soldații de cavalerie din al treilea an de serviciu.

Între părțile bune ale acestei reforme e și acelea că noua jandarmerie trecând sub ordinul ministrului de război va fi scutită de influența și amestecul dezastros pentru executarea legilor, al prefectilor de județe și al oamenilor politici din provincie, călăuziți mai mult de interese meschine de partid — și va urma strict prevederile regulamentelor militare. Ar mai fi apoi și împuținarea cheltuielilor, întrucât această jandarmerie este trecută în budgetul armatei, care rămâne acelaș. Afară de acestea, ministrul de război vrea totodată să încerce dacă, pentru arma cavaleriei, doi ani de serviciu ar fi de ajuns.

Deși actuala jandarmerie lasă mult de dorit, totuși este o lipsă de care ea ar putea mai ușor să fie scutită decât o jandarmerie de militari. Este știut că jandarmul numai atunci e jandarm, când și-a făcut din ocupația lui o meserie ale cărei ițe le cunoaște cu deamănuntul din fir în păr, care are inițiativa proprie, experiența gătă, înclenacut și de spirit ce-ți-l-dă frecarea multă prin lume și mai presus, dragostea de o meserie care îți dai până și un viitor oare care — toate lucruri pe cari nu le are și nu le poți cere soldatului care abia așteaptă să treacă al treilea și cel din urmă an de armată.

Să ventilăm din nou și să ia mai în serios ideea unui minister al muncii și al sindicelui publice.

În adevăr se simte lipsa unui astfel de minister, care ar fi cu atât mai folosit țării, cu cât ar fi scos de sub influența politice.

El ar avea chemarea de a reglementa munca atât în oraș, în ateliere (ndeosebi a femeilor și copiilor, cari au nevoie să fie protejați) cât și mai cu seamă la țară unde, mai mult decât aiurea, se simte necesitatea intervenției unor autorități, care să pună la adăpost pe muncitorul agricol de exploatarea proprietarului și arendașului. Ar avea apoi să lupte cu toate boalele cari băntuie țărâna, obicinuită a duce o viață puțin igienică, care ar urma să fie pe viitor de aproape priveghiată. — S'ar presupune atunci organizat un serviciu sanitar complet și cât se poate mai preocupat de îndatoririle sale.

— O! las-o la Dumnezeu, pe urmă mi pare că am broaște în stomac, oătă apă am beut, acum nu mi-i sete!... baba m'o pus în rând.

III.

Tănase Măcău, vându bine animalele și acum dela aldănaș, venia prin piața Clujului, cu voe bună, pocnind din degete a horă și joa, pășia ca la cătunio în vreme ce brăul flutura frumos în vânt, și cele două capete mai lungi înciucurate să băttea de pulpele picioarelor. — Niște domni de ăia îmbrăcați în negru, se uitau mirați la el, — și el la ei — el credea că-l privește așa din pricina cu voia lui cea bună, — dar ei nu știu ce credeau, — destul că la locul unde astăzi stă Mătieș-Oralu călare, — hop, doi pintești s'apucă de brăul lui cel temut, — și încep al trage unul încolo, altul încoace:

— Heeș! — nie ho! Cioarelor! Brău v'are bue?

— Le! vele!

— Oh! — mă, doar nu-s beat! — Ce vreți voi cu mine?

— Jos cu așa aista, néze osak!

— Ce ată mă! — Ha mă pilugilor... Ce vreți voi cu brăul meu cel fermecat? Ei? — v'ar trebui și vouă contra friguri-

Lipsa caselor de locuit face și pe Primăria orașului să se ocupe de aproape de această problemă. Ea e hotărâtă să încurajeze ori-ce întreprindere, care s'ar oferi să clădească case igienice și ieftine pentru locuit. Promite să scutească de taxe de construcție etc. Ba chiar să oferi să dea acestor societăți, spre acest scop, locurile ei pe prețuri scăzute.

Astfel s'a constituit societatea »Căminul« atășată pe lângă Banca Poporului de sub direcția d-lui Cristache Stalcovici — societate care prezintă cele mai multe garanții.

Pe de altă parte Primăria are de gând să îmfrunseze cât mai mult străzile de la margini pentru ca să facă cu puțință clădirea de locuințe bune în acele părți.

La Ateneu a fost deschis Dumineca trecută *Congresul agronomic al Societății absolvenților școlii de agricultură de la Herăstrău.*

Au luat parte între alții d-nii Kalinderu, Băicoianu, Dr. Angelescu, deputat Cristu Negoescu, S. P. Radianu, Popovici Lupa și Vasile Moga.

Congresul a fost deschis de d-l S. P. Radianu, care după ce arată scopul congresului cu programul celor ce urmau să se discute, vorbește între altele de mijloacele prin cari s'ar putea introduce o cultură agricolă mai rațională la țaran. D-sa face în urmă un apel la proprietari și la absolvenții școlii de agricultură cari (în calitate de conducători ai culturilor) în deplin acord ar putea contribui cu priceperea și bunăvoința lor foarte mult pentru îmbunătățirea soartei țărânului, care ar putea scoate întreit și împătrit din pământul său. Mai vorbește d-nii Kalinderu, Cristu Negoescu, care prin toate mijloacele propune mai întâi de toate schimbarea radicală a felului de educație al țărânii, de până acum — și mai mulți agronomi cari cu cunoștințele lor agricole și cu practica îndelungată a agriculturii în mijlocul țărânii aduc multă lumină și elemente noi cari pot să presideze la îndrumările ce se vor da în viitor.

Martți la 9 Octomvrie s'a început serbia concertelor simfonice din acest an, de sub direcția maestrului Dinicu, cu orchestra permanentă a ministerului de Instrucție.

Inceputul s'a făcut cu bucați alese din Haydn și Wagner. Orchestra a avut concursul d-rei Cella Delavrancea, pianistă, flica marelui nuvelist Barbu Delavrancea. Talentul său neîntrecut a smuls în cea seară aplauze frenetice din partea publicului făcându-și prima cunoștință cu el numai printre flori. Cu trei zile înainte nu se mai găseau bilete și acum cine voește să ia parte la concertele simfonice, trebuie să se îngrijească de bilet cu o săptămână înainte.

Se confirmă știrea, că *holera bântuie aici, aproape de noi, în Chișinăul Basarabiei.* Din partea »Serviciului sanitar« s'au luat măsuri excepționale, închizându-se chiar multe din trecătorile de pe linia Prutului, iar trecătorii și mărfurile prin singurul punct încă deschis (Ungheni) sunt supuși la cele mai riguroase controale și desinfectări.

O nimerită caracterizare a situației în care se află societatea săsesească.

O găsim într'un articol scris unguerește, pe care ținem să-l dăm în traducere.

«În luna aceasta trecuseră prin mai multe orașe sășesti, din Ardeal. Pe când eram copil, aceste orașe aveau încă de tot caracterul german. Elementul român se găsea numai ca servitori și servitoare în mijlocul orașului, numit cetate. Brașovul de mai făcea puțină excepție, unde inteligența comercială mai era compusă și din români și greci. Sibiiul însă, cu toate că era sediul Mitropoliei române ortodoxe, nu era stîrbit în caracterul național săsesc; clerul ortodox era izolat într'o parte mică a străzii Măcelarilor.

La marginea fiecărui oraș era un cartier român. În democratica viață industrială și agronomică a sașilor ei dădeau pe heloși, și prin îndeplinirea muncelor mai grele, făcuseră cu puțință fiecărui șas, să ia parte la viața publică, după cum îl îndemna chemarea.

Astăzi împrejurările s'au schimbat cu totul. La orașe cel puțin, agronomia sășescă s'a sfârșit, fiindcă pământurile au trecut pe mâna cartierului român, ca proprietate sau numai cu chirie. Sașii mai țin numai pometul, grădinile, vilele și bemeiul pentru trebuințele casei. Chiar și în acestea, lucrarea bine plătită o isprăvește românul. Apoi românul are puțină trebuință, primitive, și din agoniseală an de an pune bine mai mult decât șasul. A învățat acum sistemul practic al cultivării intențive, și, este aproape sigur, acugi va cunoaște mai bine modurile de speculare și valorizare, când apoi va începe să cumpere și grădinile cu pometurile. Șasul are să le vândă, fiindcă speculația lui proprie îi este mai mare de cât conservativismul. Noua generație, care nu poate spori cu principiul de doi copii, nu mai urmează meseria părinților. Mai cu seamă dacă aceștia au fost agronomi, copii vor trece la cariere științifice, sau vor începe ocupații industriale.

În amândouă aceste cazuri, îi decimează cu adevărat emigrarea. Din mai multe cauze, particulare. Studentul de universitate ajunge în străinătate, unde se amestecă în viața socială a claselor burghize. Acolo, burghezimea e mai bogată decât la noi, și dă să prindă, numai de poate, pe tinerii în cariere științifice. Tânărul, crescut de-așas în spirit pangerman, uită, firește, repede pe Căți și pe Marichen a vecinului de-acasă, cu zestre de cel mult 5—20 mii coroane, de dragul Hildei sau Helenei din străinătate, a cărui tată ușor poate «slobosi» 40 până 100 mii de mărci.

Asta e cauza, de sporesc în așa măsură fetele bătrâne, pipernicite, în orașele sășesti. Pe deasupra, oricine cunoaște influința femeii asupra familiei, va observa numai decăt, ce ușor îi este acelei soții streine, fie ea din imperiu, sau din provinciile înalienabile — având puterea banului — să ducă de aci familia bătrânului ei. Nici că aș p'ânge pe urma lor, dacă averea acestor familii colonizate n'ar fi pradă ieftină pentru români.

Sasului nu i-e drag de român. Iși teme de el naționalitatea. Cum însă antisemitul maghiar are pe «ovrecul lui de casă», cu care face excepție, tot așa fiecare șas are un Ion sau un George pripășit pe la casă și desmierdat. — Este cu neputință, desigur, să contestăm o bună stare la toți sașii, au ei înă o însușire frumoasă, care le face multă stricături: prea de tot mult jertfesc pentru obște!

prea în multe fonduri își bagă banii. Multe din aceste fonduri trec în puterea românilor, fără de nici o recompensă. Chiar și cele culturale însă, cresc oameni pentru străinătate, cum am văzut.

În industrie, situația lor este tot asemenea. Industriașul șas se distinge mai mult prin conștientitate decât prin iscusință. Unde mai pui lipsa îndrăzneiei, lipsa spiritului de întreprindere. Nu e de mirat deci, dacă cei inițiați în marea industrie, sunt cei mai mulți în serviciul capitalilor mari străine, și numai puținii se luptă aci acasă cu greutatea primitivei industriei de fabrică.

Aceasta dezvoltare rapsodică a rassei sășesti în orașe, arată deajuns cât de puțină — nimica — putere agresivă pot să desfășoare sașii față de expansiunea română.

Românii sunt de inteligență inferioară au însă și trebuințe puțințe. Sunt cei drept «slendriani» (superficiali) în cultivarea pământului, dar în schimb au o mare iubire pentru dobitoacele lor. De-o bună vreme conjuncturile, situațiile economice, sunt în favoarea prășirii de vite, iar de când au pământuri, românii nu mai dau gunoii la șasul care ține mai puțin vite. În multe ramuri de producție apucă înaintea sașilor, cari de altă parte în cultivarea plantelor și nutrețurilor diferite tot mai mult se luptă cu greutatea, ce provin din lipsa de gunoi, luat până acum dela români, pe nimica.

Fără îndoială, aceste împrejurări au o influință deprămiătoare asupra vieții so-fletești a sașilor, ce se observă în tot locul, în societate în viața publică, pe stradă chiar. În aceiași măsură se observă înălțarea sufletescă, dorul de viață, la românii ce-s așezați între ei.

Românul are mulți copii, dar se și trudește după (mai mult câștig... El nu emigrează... Feciorul țărânului român șade deja în stratele patricienilor sași... O generație deja câștigă un hotar de jumătate... Și nu se bat după învechitele case sășesti, în surpare, a căror prăpădire grabnică o vestesc fricilele de iarbă, ce străbat pe-atra de pe marginile de stradă. Românii taie străzi noi, cu case largi, încunjurate de grădini.

Ar trebui ca șasul să treacă prin o prefacere temeinică, fără însă ca să se peardă însușirile lui prețioase. Rău este, că acum în ceasul al unsprezecelea nu s'a făcut măcar întâiul pas pentru asta. Nu poate fi bucurie pentru mine, văzând căderea orașelor sășesti, în un jumatate de veac, fără ca supremația maghiară să se fi întărit cât de puțin prin asta.

Atâta publică ziarul »M.«, și cu aceasta concluzie sfârșește autorul. De șigur, nu putem fi în acord cu toate ce spune despre noi, și mai puțin putem aproba părerea de rău finală a lui. Trebuie apoi să accentuăm: niciodată noi n'am urmărit o *politica* de asimilare față de sași. »Inghițirea« lor este un *proces natural*, nesilit, al împrejurărilor date. Noi nu suntem agresivi, dar nici sașii nu sunt defenzivi! Ei nu știu altceva decât a se căina, și a fugi ca copiii cel mic la pealele mamei.

Dacă oarecui îi pare rău de dispariția vigurosului și sănătosului element săsesc, fără îndoială întâiașidată noi suntem acela. Putem noi însă oprî dispariția lui, când asta parcă este soarta lui? Apoi ne gândim și noi așa: dacă nu-i scăpare, mai bine să avem noi folos decât alții.

Cine știe spune un cuvânt mai sincer, să-l spună!
S. D.

Ei dar abia făcú trei pași și iată doi sprezece poliștiți m-îl prind, îl leagă iute și-l duo la casa orașului pe sus, iar tângării din depărtare văd oizmele pe umărul lui Tănase și văd fluturând brăul talisman, — ba văd pe Tănase Măcău cum îndeasă la pumni peste capetele celor ce-l duo pe sus ca pe un mare împărat, încerețind din frunte, — și gândindu-se pare că la scumpătatea acestui odor de brău. — În scurt timp a dispărut sub poarta mare — și dintre zidurile ascunse deodată cu seara, se auzia țipete năbușite, lovituri surzi și gemete înfiorătoare, — care făceau să se cutremure inima omului.

Da! — voiau a-i lua brăul, — și acum iar îl scuturau frigurile, — dar frigurile unguerești așa, încât îi săriau dinții și-i părăiau oasele! — Aș, că și azi îl mai scutură când își va aduce aminte de aceea noaptea înfiorătoare.

Cu glas înecat, prin zidurile groase străbătea un cântec amorțit și istovit cam așa:

Mergeți în petrii și stani
Friguri reci de-o mie de ani,
Că vă rup și vă zdrobesc
Vă spânzur și vă zelosec,
De mi-ți omori de tot
Brăul nu v-îl dau nici mort!

Luând căptușala din pălărie, îl vîri acolo și nu l'au găsit oricât l'au căutat și și-au spart capul după el...

Sărmanul Tănase, a treia zi veni acasă adus cu carul vecinului, — și bătuțit ca mărul, cât te prindea mila uitându-te la el. — Acuma însă nu baba Vrabie l'a vindecat, ci d-l Dr. Morgenstern, — care i-a găsit leacul... Noroc că Tănase le arunca toate leacurile jupănului în vale, — și de sub straiu scoate cu lacrim de bucurie brăul, — îl săruta, și-l ascundea iar, până și de muerea lui, — și după ce s'a însănătoșat, — l'a dus brăul sub daruri — și l'au sfințit părintele, dar sfințit a fost acela și alt-cum, că Tănase pe viața întreagă a rămas schilav.

Baba Vrabie a zis, că ea știe lecui toate boalele, — dar pentru friguri unguerești n'are leac lumea asta!

I. Rodina.

Din carnetul unui judecător.

Inculpatul e dat în judecată pentru că a bătut crunt pe o femeie, care voia să-i ducă la oborul de gloabă vitele prinse în holdele ei.

STIRILE ZILEI.

— 18 Octombrie v.

O mare Procesie pentru ploale a avut loc Duminecă în București. Sfânta solemnitate s'a început printr'un serviciu divin, oficiat la Metropoli de către P. S. Sa Arhiepiscopul Meletie Gălateanu, asistat de mai mulți preoți. Un mare număr de credincioși au luat parte la sfânta slujbă. După terminarea liturghiei duminicale, clericii eșiră în curte. În clipa aceea întreaga Capitală vibra de sunetele clopotelor dela toate bisericile. Cortegiul se formă astfel: Un pluton de sergenți; corul seminarului central și acela al seminarului Nifon; preoții delegați de bisericile din Capitală, în odăjzii purtând icoane; P. S. Sa Arhiepiscopul Meletie precedea sicriul cu moaștele Sfântului Dumitru, încunjurat de arhiepiscopii Evghenie Humulescu, Justin Săulescu, Eftimie Vasilescu, Valerian Chiriță, marele ecleziarh al sf. Metropolii și de duhovnicul Metropoliei părintele arhimandrit Teodosiu Chirculescu. De ambele părți ale cortegiului erau lungi cordoane de gendarmi. Mii de credincioși urmau sfintele moaște. Când cortegiul se puse în mișcare toate capetele se descopeară; iar corurile începură rugăciunile. Cortegiul a parcurs piața Bibescu-Vodă, calea Rahovei, str. Carol și calea Victoriei până la șosea. Sicriul cu sfintele moaște a fost așezat în pavilionul muzicii, transformat în capelă, din fața fostului bulet. Aici se făcure mai multe rugăciuni. La întoarcere cortegiul a parcurs: bul. Colței, str. Colței, piața Sf-tului Gheorghe.

Teatru Zaharie Bărsan. Vestim cu plăcere pe cetitorii noștri că d-l și d-na Z. Bărsan, artiștii noștri dramatici, vor aranja săptămâna viitoare în Brașov, două reprezentații teatrale, la cari își va da concursul și corul »Acordul« din Brașov. Prima reprezentație va avea loc Joia viitoare. Ar fi de dorit ca la aceste reprezentații să i-a parte nu numai Românii brașoveni, ci și cei din comunele învecinate. Amănunte vom publica în numerii viitori.

Convocare. Prin aceasta aducem la cunoștința publică, că *adunarea generală ordinară* a »Reuniunii femeilor române din Brașov«, pe anul 1906/7 se va ținea *Marți în 6 (19) Noemvrie a. c. la 3 oare p. m.* în sala cea mare a gimnaziului românesc din Groaver. Brașov, în 8 (21) Octombrie 1907. — *Comitetul Reuniunii femeilor române.* Elena Sabadeanu, presidentă. Iuon Lenguru, secretar.

Un tiner cuminte! Tinerul Ioachim Sociu a învățat la școală 12 ani, a isprăvit la gimnaziul din Făgăraș, unde a dat esamenul de maturitate (bacalaureatul) cu bun afiș. Și apoi — a intrat acum de curând în fabrica de mașini A. Rieger din Sibiu, ca să învețe meseria. Asta e știrea, ce o primim — zice »Tovărășia« — și la care ne oprim aici cu o nemărginită bucurie. Căci în faptul acesta găsim sămânța unei roade îmbelsugate, pe care dat ne va fi să o avem, în cazul când pilda tinerului Sociu va fi urmată de alți tineri români, ce se simt cu chemare pentru ca prin meserie să își asigure un loc de frunte în viața noastră națională și să reverse cinstă și bun nume asupra poporului, din care fac parte...

...Fractura cubitusului și radiusului mâinei drepte... două luni de incapacitate de lucru... zice certificatul medical.

Martore de fapt: mama, cumnata și o vară a inculpatului, femei cari au sârit împreună cu dânsul să scape vitele.

La înfățișarea trecută s'au ascultat fără jurământ mama și cumnata. A răspuns că nu știu nimic. Azi e de ascultat vara.

Inaintea de a fi adusă martora, se întrebă inculpatul. Răspunde cu tărie că nu e adevărat, »nu știe la sufletul lui«; — pe reclamantă trebuie s'o fi bătut bărbatului său, care se îmbată în toate zilele și acum aruncă vina pe el fiind că s'a găsește în prigonire pentru un pogon de pământ și ca să-și scape pe bărbatului său.

Advocatul inculpatului face semne de aprobare din cap. E foarte mulțumit de răspunsul clientului său.

Vine martora.

E galbenă, — se codește, — ține crucea numai cu vârful degetelor, îngână jurământul cu gura pe jumătate; se închină pe dos, de jos în sus.

Judecătorul către martoră:

— Ia seama! Ai jurat pe sfânta cruce, înaintea lui Dumnezeu, care vede toate, că ai să spui numai adevărul. Legea te pedepsește dacă s'o dovede că ai jurat strâmb. Dar înainte de lege să

...Lumea noastră nutrește păreri rușinos de greșite despre meserii și negoț. La tot pasul ne întâlnim cu păreri, că a fi măestru ori negustor înseamnă a avea în societate un loc la coadă și că un negustor ori meseriaș e mai puțin, mai îndărât chiar și decât un scriitor de pe la vre-o cântărire. Cine nu a văzut de pildă părinți, cari mai bucuos își mărită singura fată ce o au cu un slujbaş ce are o leafă lunară de 40—50 florini decât cu un meseriaș ce lucră cu 2—3 calfe ori un negustor cu o bună prăvălie? Ei auzi zicând: »ori cum dar tot e între domni«. Parecă meseriașul ori negustorul n'ar fi domn, nu și-ar putea asigura în societate loc mai de frunte decât un biet funcționar, cu coate goale și cu averea în un cufârș.

La alte neamuri, mai luminate meserișii și negustorii, dau fruntea societății. În jurul lor și prin ei se învârtă întreaga viață a țării. E adevărat însă că negustorii, și meserișii acestor trei sunt mai bine pregătiți, ca ai noștri. Pe aceia nu lenea, nici sila nu i-a svârlit în brațele meseriei ori a negoțului. Aceia și-au câștigat mai întâiu în școale învățătura și creșterea trebuincioasă unui om cult și numai după aceea s'au apucat de meserie și de negoț. Ori apoi în cele mai multe cazuri numai acei băieți au fost îngăduiți la meserii și negoț, care s'au ales dintre ceilalți prin hărnicie, prin istețime și prin puterea de judecată și de voință. Pe cei mai slabi în alte țeri li lasă să se infunde prin cântăririi, ca scriitorii, ce-și fac slujba de azi pe mâne ca și o mașină fără să-și mai spargă capul cu nimica.

Pretrecere în Brașovul-vechiu. »Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea sfintei biserici din Brașovul-vechiu«, invită la producția teatrală împroună cu tablouri vivante și urmată de dans, care se va aranja Sâmbătă în 27 Octombrie st. v. (9 Noemvrie st. n.) 1907, cu concursul binevoitor al tinerimeii române din Brașovul-vechiu, în sala hotelului »Central« Nr. 1. Începutul la 7½ oare seara. Pretul de intrare: de persoană 1 cor., Galerie 1 cor., de student 60 bani. Venitul curat este destinat fondului »Reuniunii femeilor române gr. or. pentru ajutorarea și înfrumusețarea bisericii »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu. Contribuțiile peste pretul de intrare se primesc cu mulțumită și se vor publica. Bilete de vânzare se află la librăria A. Mureșianu, la Eremitas Nepoții și seara la cassă.

Programul: 1) Muzică. 2) Canțoneta: »Chirița în voiaj«, de Vasile Alexandri. 3) *Trei tablouri vivante.* 4) Muzică. 5) Monologul: »Achim Filăru«, de A. P. Bănuț. 6) Muzică. 7) Teatru: »Nunta țărănească«, tablou național într'un act de Vasile Alexandri.

Fă bine neamului tău. Ca să se înmulțescă clasa industriașilor și între Români, redacțiunea foii »Meseriașul« din Lugoj mijlocește gratis plasarea de băieți la meserișii noștri, cari caută și întrebă tot mai mult după băieți, învățacei (șagirtți, inși) la această redacțiune. La țaria neamului zidește tot natul, care ajută clasa aceasta. Redacțiunea »Meseriașul« roagă deci pe tot iubitorul de neam Român să i caute și să i ceară intrenirea pentru așezarea de atari băieți, căci ar avea totdeauna unde. Preoților și învățătorilor mai săraci li-ar da foaia chiar pe jumătate pre-

țul (pe 1 fl. 20) numai ca să i angajeze la acvirea de băieți pentru cariera industrială. Adresa: Redacțiunea »Meseriașul« Lugoj.

Necrolog. În Tohanul-vechiu a încetat din viață, Marți în 29 Oct. st. v., după lungi și grele suferințe, Elena Clococean. Stoica, soția comerciantului Clococean, în al 50-lea an al etății și al 23-lea al fericitei sale căsătorii. Inmormântarea va avea loc Vineri 1 Nov. st. n. Odihnească în pace!

Alegerile pentru a treia Dumă. Luni s'au început în întreaga Rusie alegerile pentru a treia Dumă imperială. Până eri au fost aleși 327 deputați, dintre cari 166 din dreapta și monarhiști, 98 octombriști și moderați, 25 cadeți, 19 din partidul stângi, 9 social democrați, 6 mohametani, 3 din partidul renovării pe cale pacinică, 1 polonez.

Chipuri școlare oprite. Ministrul de culte urmărește cu stăruință vrednică clădirea statului maghiar, scoțind orice petricică ce nu se potrivește în zid. Astfel de petricică este și seria de tablouri »Coală cu icoane pentru școală și casă« cari au păcatul să fie imprimate în România, și să fie scrise numirile cu litere românești. Ministrul le-a oprit deci.

Centrala pentru tovrășii — se apropie tot mai mult de întrupare. Statutele — scrie »Tovărășia« — sunt deja isprăvite și acum sunt sub ultima revizuire. Pregătirile pentru adunarea generală de constituire înaintează regulat, așa că nădăjdum că în câteva zile ne va fi dat să publicăm convocatorul.

Învățătorii români aplaudă frenetic vorbirea unui inspector școlar, care le ține lectii despre patriotism în felul obișnuit. Așa scriu foile maghiare despre cei din cercul Aradului. Să fie adevărat?

Tovărășile Rutenilor. Din prilegiul milenului guvernul sub cuvânt că vrea să îmbunătățească soarta Rutenilor a pornit o așa numită »acțiune ruteană« în fruntea căreia a așezat un trimis al guvernului. Intreagă acțiunea să razimă *puterea tovrășilor.* În vreme pe 10 ani s'au alcătuit în cele 6 comitate cu populație ruteană nu mai puțin ca 125 tovrășii de credit, care au 25 mii 457 membri, care au plătit până acum quote (acții) suma de 775 mii 205 corne 39 fileri. Depunerile li-se urcă la 827 mii 555 cor. ce rezultate am ști noi să arătăm dacă ne-am ști pune pe lucru și mai ales dacă am avea o conducere centrală. Iată o nouă explicație a rostului de a înființa cel puțin o centrală pentru tovrășii! — zice »Tovărășia«.

Aviz. Se aduce la cunoștință, membrilor. sprijinitorilor și tuturor celor ce se interesează de »Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și sode. rom. meseriaș din Brașov«, că localul acesteia nu se mai află în strada orfanilor, ci în strada Castelui Nr. 66 — (ceva mai la vale dela casa Stănescu). Se nai încunoștințează On. public și despre aceea, că cine dorește să plaseze băieți la meserii în Brașov, prin intermedierea numitei Asociațiuni, să se adreseze vice-președintelui acesteia, d-lui Ilie Savu, comerciant în Brașov.

Pentru institutul »Eliade« din Ploești se caută de urgență un profesor de limba germană cu certificatele în regulă. A se adresa la numitul institut în Ploești (România).

Adunarea generală

a »Reuniunii române de gimnastică și cântări din Brașov«.

Vinerea trecută și-a ținut adunarea generală anuală »Reuniunea rom. de gimnastică și cântări din Brașov«, fiind de față peste 60 membrii ai reuniunii.

Din raportul general al comitetului, cetit în adunare, estragem următoarele: Partea primă a raportului se ocupă în mod amănunțit cu excursiunea făcută în Oct. anul trecut la București, apreciând pe larg importanța concertelor date la București. Din partea a doua a raportului rezultă că reuniunea a dat un al treilea concert în 1/14 Iunie în Brașov. La concertele date în București au luat parte 93 cântăreți, iar la cel dat în Brașov 70. Reuniunea a numărat în anul expirat 7 membri onorari, 7 membrii fondatori și 52 sprijinitori. Secțiia de gimnastică a numărat 21 membrii. Din strea membrii reuniunii au încetat din viață membrul fondator Simion Damianu și membrul sprijinitor Dionisie Făgărășanu.

Din raportul de cassă rezultă că venitul curat al concertelor date la București a fost de 1165 cor. 80 b., iar starea averii reuniunii cu finea luni August a. c. a fost de 4676 cor. 69 b., arătând deci o creștere de 1076 cor. 97 b. față de anul premergător.

Ambele rapoarte s'au luat cu plăcere la cunoștință, iar după cenzurarea socotelilor de către membrii Dr. N. Vecerde, I. Pricu și I. Murăroiu, aflându-se toate în deplină ordine, s'a dat absolutului vechiului comitet și s'a ales noul comitet în persoanele d-lor Dr. V. Saftu, preș., V. Onițiu, v. p., P. Dima, N. Dima, cassier, V. Branisce, secretar, P. Roșca, N. Neguțiu, archivar și N. Furnică.

După cenzurarea socotelilor reuniunii, membrul fondator Dr. N. Vecerde adresează președintelui reuniunii o interpelare în afacerea unor »somațiuni« ce s'au adresat d-lui G. Dima, dirigentu artistic al reuniunii, în foaia locală »Deșteptarea«. Numita foaie, la cererea insistență a unor persoane de mare valoare publicase adevărată știrea că d-l G. Dima ar fi ridicat după concertele date la București în timpul șederei sa'c acolo dela ministerul de culte din România suma de lei 12.000 pentru acoperirea cheltuelilor avute de reuniunea rom. de gimnastică și cântări din Brașov și somează pe d-l G. Dima să lămurească această chestiune.

Iată interpelarea d-lui Dr. Nicolae Vecerde:

Ziarul »Deșteptarea« tipărit în »Tipografia Ciurcu et Comp«, firmă a d-lor Ioan Ciurcu și Arseniu Vlaicu din Brașov, a publicat în numărul său 33 dela 16 (29) August 1907 sub titlu »O întrebare« a treia-oră următoarele lucruri: (Interpelantul cetește din »Deșteptarea« întregul articol din chestiune și apoi continuă):

Având în vedere că nici din raportul On. comitet și nici din socotelile reuniunii asupra aceluși period, în care s'a fă-

— N'auzi? cu cât te constitui parte civilă?

— Ce e aia?

— Câte parale ceri?

Anghelina vorbește repede, cu vrăjmasie și cu desperare:

— Ce? bani? Să mi-l plătească pe Lizandru al meu în bani!? Ce să fac cu ei? N'am ce face cu ei; că atâta am avut, pe Lizandru, și mi l'a mântu căminii aștia; că uite așa i se scurgeau creerașii lui pe nas și nu mai știa să zică nici »maică«; numai arăta cu mâna la cap... N'am ce face cu banii, da să mi-i bagați în pământ unde mi s'a dus Lizandru meu, să iasă d'acolo când o ieși Lizandru meu...

Intorcându-se către acuzați, vede pe Tina, mama lor, care plânge în tăcere.

Anghelina își trece mâna peste ochi, schimbă tonul și cu o voce gravă și duioasă:

Or mai bine nu, că decât să pătîmească și mă-sa lor ce pătîmească eu...

Iși acoperă fața cu mâinile și cu un strigăt de sfâșietoare desnădejde:

— Aaaah! Tingo! Tingo! Și drag mi-era să am și eu făcău la coasă.

Ioan Al. Brătescu-Voinști.

(„Lectura“)

te gândești la Dumnezeu care nu doarme și care te lovește când cu gândul nu gândești, în ce ție e mai drag. Dacă vei spune minciuni și ți s'o întâmpla pe urmă vr'o urgie, de geaba o să te bociști. Să-ți aduci aminte de jurământul de astăzi!

În vremea asta inculpatul se sucește de colo până colo, par'că l'ar lua cu frig, — își strânge mereu cojocul la sân, intrerupe pe judecător:

— Stai! a mințit maica și cumnată-mea Manda. Eu am bătut o (câtre vară-sa care și-a pierdut cu desăvârșire cumpatul); Spune drept, Lino! Cum ne-am dus să luăm ghitel... cum a dat să ne oprească... cum am lohit-o, cum am pisat-o... (și strânge cojocul la sân)... spune drept... spune tot...

Se oprește, se uită rusinat în dreapta și în stânga la lumea din sală, pe urmă lasă capul în jos și răsucindu-și căciula, zice simplu:

Imi sunt acasă amândoi copilașii bolnavi de anghină în gât.

* * *

La Curtea cu jurați.

Tudose Petre și Marin Petre, amândoi flăcăiandri, unul de 19, celalt de 17 ani, au omorât pe Lizandru Anghelina văduva.

E obiceiul la țară ca în noaptea moș-

ajunului băieții să se adune la unul dintre dânșii și să vegheze până spre ziuă, când pleacă cu colindetele. Fie-care dă gazdei un ban de zece, pentru băutura și pentru gazul ce se arde. Se cheamă hanul de lumină. S'au adunat de rândul asta la Lizandru. Tudose și Marin i-au cerut să le mai dea ceva de băutura, dar Lizandru s'a împotrivit, văzându-i cam trecuți. Ceartă; bătac. Dacă nu l'ar fi lovit dela început cu ciomegile în cap, Lizandru ar fi putut da cu amândoi de-a asvârșita. Era cel mai voinic flăcău din sat. Doctorul se miră în visum et repertum cum a mai putut trăi cu toate oasele capului fracturate și cu așa meningită traumatică.

Amândoi acuzații, albiți la față de cele trei luni de prevenție, stau nătăngi buimăciți de privirile îndreptate către dânșii; nu știu unde să-și ție mâinile. Îndărătul lor, Tina mama lor, plângând, cu mâna peste gură.

Dincolo partea civilă, mama mortului. E cu părul sbârlit, cu privirea rea și rătăcită.

Președintele, adresându-se ei:

— Dumneata ești Anghelina văduva, mama mortului?

— Eu.

— Te constitui parte civilă? Cu cât? Anghelina se uită de jur împrejur.

N'a priceput.

sut excursiunea la București și s'au dat concertele respective ale reuniunii, socoteli, a căror revizuire numai în aceasta On. adunare generală s'a efectuit și aveau să se efectueze, — n'am putut afla nici o singură împrejurare, care peste tot sau și numai în parte ar motiva sau cel puțin ar explica multele bâneli și grevele înviniiri cuprinse în acest articol;

Iar de altă parte având cunoștință, că ziarul „Deșteptarea” și până acum a mai publicat felurite scornituri răutăcioase precum și înviniiri absolute neîntemeiate și condamnabile la adresa unora dintre instituțiile noastre culturale și a conducătorilor acestora, precum au fost d. e. acelea atacuri pe cari le-a constatat Sinodul arhidiecezan gr. or. în ședința sa dela 3(16) Maiu 1907 și pentru cari în hotărîrea sa Nr. 81 ex 1907 și-a exprimat în unanimitate regretele sale față de d-l Arsenie Vlaicu, numitul comproprietar al tipografiei, care a tipărit și tipărește „Deșteptarea”;

am ajuns și mă aflu în situația de a nu putea ști dacă citatul comunicat ziaristio conține și v'run lucru adevărat sau constă numai din scornituri și din aceasta cauză, atât pentru propria mea orientare cât și — după cum ored — pentru orientarea, On. adun. generale, Vă adresez următoarea interpelație: 1. Aveți cunoștința de citatul comunicat al ziarului „Deșteptarea” și dacă da. 2. Sunteți gata a-mi da cuvenită lămurire atât cu privire la reuniune cât și cu privire la d-l G. Dima, dirigentul și conducătorul artistic al ei așa fel ca prin aceea să se înlătore orice nedumerire. ?

Președintele Dr. V. Saftu, răspunde imediat interpelantului. La întrebarea primă răspunde că deabia acum din comunicatul cetit de Dr. Vecerdea a aflat despre „sonațiunile” adresate d-lui Dima de numita foaie. La întrebarea a doua răspunde, că d-l Dima n'a avut nici un amestec în afacerea materială a excursiunii la București, nefiind membru în comitet. De altfel roagă pe d-l G. Dima, prezent la adunare, să lămurească chestiunea sulevată de interpelant.

D-l G. Dima, luând cuvântul, zice cam următoarele: Înainte de toate vreau să-mi lămuresc pe scurt poziția mea față de numita foaie. Nu mă număr între cetitorii acelei foi și nici n'ași fi știut nimica despre cele apărute, dacă nu mi s'ar fi atras atențiunea de către un cunoscut, asupra celor apărute. Dacă o altă foaie, despre a cărei bună credință nu există îndoială, ar fi adus în publicitate astfel de înviniiri adresate mie, m'ași fi ținut dator să dau lămuriri pe cale publicistică.

Foaia, care m'a atacat, nu este însă o foaie de bună credință. Am convingerea că redactorul responsabil al numitei foi nu este autorul spiritual al acelor înviniiri ci la spatele numitei foi stau indivizi, cari din tufă au scris cunosutele înfamii la adresa instituțiilor noastre și a conducătorilor ei și au împroscat toată lumea cu noroiiu.

N'am răspuns nici de aceea pe cale publicistică, fiindcă știam că trebuie să se facă lumină, că trebuie să se afle cineva dintre membrii reuniunii, care să ceară lămuriri. Mă bucur că aceasta s'a și făcut în adunarea generală de astăzi, care în primul rând este chemată a veghea asupra mersului regulat și cinstit al reuniunii. Trezându-se la obiectul interpelației declar următoarele: Pentru-ca reuniunea de cântări să meargă pe picioarele ei proprii, m'am retras deja de 2 ani din postul de president. De atunci nu sunt membru al comitetului, ci simplu dirigent artistic al ei, angajat de către comitet. La adunarea de astăzi m'am prezentat în calitate de membru onorar al reuniunii. În ce privește esoursiunea la București și pregătirile făcute în București pentru aranjarea concertelor, m'am ocupat exclusiv numai cu partea artistică a concertelor. N'am călcat în acest timp pragul ministrului de culte nici n'am făcut cunoștință ministrului Disescu. N'am ridicat nici o sumă dela minister. În momentul plecării mele din București mi s'a înmănat la hotel prin un gardist al curții regale române un plic închis, la adresa mea, cu suma de 200 lei, taxa pentru logea regală dela concertul dat în „Ateneu”, fiind alăturată și o chitanță a cancelariei de curte, în care am adevărat primirea sus numitei sume pentru reuniune. Suma aceasta am predat-o imediat președintelui comitetului, fiind trecută apoi în registrul de casă. Prin urmare afirmațiunile numitei foi sunt niște minciuni fără păreche. Rog adunarea generală să ia la cunoștință răspunsul meu.

Dr. Vecerdea se declară mulțumit cu răspunsul d-lor Dr. Saftu și G. Dima și propune ca în cazul când adunarea generală nu s'ar identifica cu cele publicate de foaia amintită, să ia într'un mod sau

altul poziție față de publicația din chestiune.

La întrebarea presidiului, dacă cineva se identifică cu suspiciunile aduse pe cale publicistică d-lui G. Dima, membrii prezenți răspund o: nu.

Membrul sprijinitor d-l prof. A. Bărseanu declară că înfierarea acestor atacuri din partea adunării generale este de o necesitate inevitabilă în urma celor desfășurate și costate în legătură cu interpelația și face următoarea propunere: „Adunarea generală, luând act de informațiunile date de d-nii Dr. V. Saftu și G. Dima, se declară pe deplin mulțumită cu aceste informațiuni, considerând cele cuprinse în foaia „Deșteptarea” de scornituri tendențioase”.

Adunarea primește cu unanimitate această propunere.

Expoziția de copii din Ilmbav.

Sibiui, Oct. v. 1907.

Bunul început făcut cu prima expoziție de copii, arangiată în toamna anului 1906 în comuna puternică Apoldul-român, a dat îndemnul cârmacilor „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiui”, de a continua această lucrare de mare interes pentru dezvoltarea priincioasă atât în ceea ce privește igiena, sau stările sanitare, cât și cu privire la economia de casă, cum e îmbrăcăminte, curățenia peste tot, alimentația și celelalte cari condiționează puterea de traiu a poporului muncitor. Pentru a 2-a expoziție de copii s'a ales comuna Ilmbav de pe valea Hărtibaciului, unde populațiunea e rară, munca pentru existență îndoită și întreită, unde condițiunile de traiu diferă cu desăvârșire față de cele din Apold și împrejurimile sale.

Despre hărnicia și deșteptăciunea populațiunii noastre de pe Hărtibaci mărturisese și această expoziție, care a decurs în mod demn. O ceată de junii călăreți, îmbrăcați cum se poate mai frumos, în frunte cu harnicul paroh I. Alexandru și învățătorul Dragoman și cu notarul Precup Marin, a întâmpinat comitetul central sibiian la moara Marpodului. Aci parohul I. Alexandru binevintează comitetul în numele populațiunii din Ilmbav, care se simte extrem de fericit de a saluta în mijlocul său acum pentru a 3-a oară hărnica Reuniune agricolă. Dacă importantă a fost venirea Reuniunii când au aranjarea expoziției de vite și când au alcătuirea băncii Raiffeisen, apoi cu atât mai de folos este venirea ei astăzi, zice d-l Alexandru, când ea are în vedere dezvoltarea priincioasă fizică și intelectuală a însuși omului din Ilmbav. Dorește ca comitetul să-și poată urma cu succes lucrările sale în Ilmbav.

Membrul comitetului d-l Dr. P. Span, însărcinat cu prezidarea expoziției, mulțumeste pentru primirea caldă și asigură, că pe Reuniunea agricolă singur dragostea ce o are față de economii noștrii din Ilmbav a determinat-o de a aranja a 2-a expoziție de copii acolo, conștinșă fiind de hărnicia poporului și de buna primire, de care va fi împărțită și la această lucrare de interes general.

Ajunși în Ilmbav am asistat la serviciul divin, oficiat cu multă evlavie de bătrânel preot d-l Părău din Aguita, iar după sf. liturgie membrii din juriu s'au întrunit în casa parohului Ioan Alexandru, unde constatându-se, că dintre juriu sunt prezenți domni Dr. I. Beu, Romul Simu, Dr. P. Span, V. Tordășianu, Vas. Stan, Dr. L. Borcia, Ioachim Munteanu, prot. și doamna, N. Petra-Petrescu și doamna, G. Haner, prim-pretor, I. Alexandru și d-na, P. Marin și d-na, Mateiu Luca și doamna, Florian Beloga și doamna, Valeriu Bonea și doamna, I. Dragoman, I. Părău, I. Petrișor și doamna, Dr. Ilie Iancu și Dr. I. Eisenmayer, s'au primit propunerile comitetului central și anume s'a numit president al juriului d-l Dr. I. Beu, iar raportor d-l R. Simu.

Cu considerare la timpul de tot frumos și la mulțimea participanților, expoziția s'a ținut pe platoul de dinaintea bisericăi gr. cat. Cele 51 exponente, sărbătorește îmbrăcate, încunjurate și parte în brațe cu odraslele lor, 74 la număr (33 băieți și 41 băiete), cu vârsta dela 6 luni până la 8 ani, toți sănătoși, voinici, chipși, voioși, bine îngrijiți și frumos îmbrăcați, așteptau cu frunte senină și cu mare bucurie soirea momentului, când copilașii lor au să fie supuși examinării. Un tablou mai pitoresc nu și-l poate imagina nici pictorul cel mai pretențios și un material mai sănătos, mai plin de viață, nu și-l poate dori nici cel mai rigoros medic. Examinarea copiilor a ținut cam 2 ore, după care a urmat stabilirea listei celor

de premiați. Cu mențiune onorifică au fost premiați copila notarului, Aurelia Marin și fiica preotului, Victoria Alexandru, iar cu bani s'au premiați în total 35 copii, din cari 30 cu câte 5 cor. și 5 cu câte 3 cor., trecute în câte un libel de depunere al însoțirii de credit „Raiffeisen” din Ilmbav.

După premiare s'au fotografiat prin fotografurile Auerlich într'un tablou întreg publicit participat, în al 2-lea mamele cu copii și apoi 3 copii singuratici dintre cei mai frumoși.

Conferența instructivă a Drului Iancu despre „Nutrirea și îngrijirea copiilor sugători” și a Drului Beu despre „Îngrijirea copiilor după întărire” au fost ascultate în biserică.

La masa comună din școală am ajuns abia cătră orele 4 și jum. d. a. Aici s'au ținut toaste folositoare și s'a cântat după cum se cuvine după o muncă oboșitoare.

Țin să mai amintesc, că după deschiderea expoziției bătețul de 4 ani Viorel Marin, fiul notarului, a întâmpinat juriul cu cuvintele: „Stimate d-ne și domni! Știu, că pentru noi v'ați oboșit: Pentru micuții copii a și venit; Cu mare bucurie sunteți primiți și dorim cu drag, ca la mulți ani se trăiți!”

Chestia expoziției de copii ar trebui să ne preocupe pe toți și să fie îmbrățită de toate instituțiile noastre culturale. „Învingătorul”.

ULTIME STIRI.

Budapesta 31 Oct. — Camera ungară a fost eri teatrul unor scene furtunoase și aprinse. După polemia lui D. Popovici cu vorbirea lui *Wekerte* în care a fost oprit de prezident fiindcă vorbea sârbeste, a luat cuvântul deputatul Beiușului Dr. V. Lucaciu. Întălele lui cuvinte găsiră aprobare. Spunea anume, că este îndemnat de patriotul său din club. Fu însă mai des întrerupt, când explică felul nostru de a înțelege patriotismul: iubire de Rege și supunere la legi. iar nu asimilarea cu maghiarii. Toate certele pursed din aceasta deosebire a concepției. Arată apoi corupția și volnicia dela alegerile noastre. Intreabă de Ugron ce-i cu veșnicile lui strigăte cătră Tisza: „Dă-ne sufragiu universal! Face critica legii Apponyi. Încheie cu respingerea proiectului, însă cu nădejdea să vină vremuri, când naționalitățile vor putea lucra împreună cu maghiarii. — A fost de mai multe ori întrerupt: „Vorbește despre memorandum! La asta a răspuns dr. Lucaciu: „Aveți să știți domni mei, că pe timpul celui proces dela damele maghiare din Cluj, am primit cel mai frumos buchet!”

S'a trecut la interpelații. M. Hodja, are cuvântul, în chestia nenorocirii dela Cernova. Voeste să zugrăvească situația din acel ținut și să povestească precedentele, dar prezidentul nu-i permite. Poporalii fac necontentiu un târboi, de stau să te asurzească. (Strigă: Tu ești de vină! Pe tine ar trebui să te împuste! Tu ai ucis! Dați-l afară!) Spune amănunțit întâmplarea. Poporul a fost îmbrăcat de sârbătoarea. Trăsurile însă au mănât înțră oameni călcându-i. Asta i-a îndârjit. Au prins frânele cailor și pretorele a comandat atunci foc. De patru ori au împușcat jandarmii.

Aci prezidentul observă, că n'a mai văzut atăta cinizm dela un deputat. Hodja respinge însinuția. Agitația e la culme, Ședința trebuie suspendată. După deschiderea oratorului prezintă următoarea interpelație:

1. Este ministrul de interne aplecat a stărui, ca cercetarea ce se face asupra conflictului sângeris din Cernova, să se estindă și asupra activității reprezentanților autorităților administrative?

2. Este dl ministru de interne aplecat de a suspenda din oficiul său, pe baza faptelor dovedite, azi, pe funcționarul administrativ respectiv (solgăbirăul) care a funcționat în Cernova?

3. Este dl ministru de intere hotărât, de a ordona ca miliția dirigeată în urmă la Cernova să fie rechemată din Comună?

Andrássy respunde în stilul obișnuit. Poporul a atacat, apoi „fără arme nu există siguranță într'un stat! Hodja agită cu foia lui. — Interpelantul respinge, acuza. — A mai interpellat *Beniczky*, tot în chestia agitațiilor slovace cari duc la astfel de nenorociri. Ministrul de justiție a spus că va opri acele zăre și reviste din streinătate, cari agită, iar cele din țeară le va urmări cu procese.

Budapesta, 31 Octomvrie. Azi au ținut conferința comună partidele coaliate. *Andrássy* a spus că proiectele lui nu țințesc restrîngerea paterei regale, ci lărgirea drepturilor congrega-

ționale. *Ugron* și *Visontai* au protestat în contra amestecului Reichsratului în chestiile interne ale Ungariei.

Cernova, 31 Octomvrie. În prezența anchetei, s'a făcut autopsia alor 8 morți. Ceilalți 4 rămân pe azi. Răposatii vor fi duși la groapă fără ceremonii religioase — la dorința alor săi. Văduvele și orfanii sunt fără ajutor. În o casă au rămas șapte copii pustii. S'au mai cerut 50 de jandarmi. Douăsprezece persoane au fost din nou arestate.

Budapesta, 31 Octomvrie. Hajdu a fost condamnat la 14 zile închisoare și perdere de oficiu, iar Lengyel Z. la 2 zile închisoare.

Viena, 31 Octomvrie. Clubul catolic al Cehilor a rugat prin depeșă pe Papa, să facă dreptate lui *Hlinca* și Slovacilor, altmintrea e primejdie să părăsească confesiunea acestia.

Lipsca, 31 Octomvrie. Fosta contesă Montignoso, actuala soție a pianistului italian, Toselli, a predat pe mica principesă *Monica* curții saxone.

Bibliografie.

Din prilejul aniversării jubileului de 10 ani de existență a revistei enciclopedice populare „Albina” a apărut un număr jubilar cu următorul sumar: Comitetul, Un cuvânt înainte. — P. Gârboveianu, Zece ani de viață. — I. Kalinderu, Credința și știința. — Haret, Luminarea poporului... — Pimen al Dunării de jos, Reflexiuni asupra jubileului de 10 ani dela înființarea revistei „Albina”. — Athanasie Râmnic, Două cuvinte despre țărani. — Al. G. Galășescu, Bogăția unei țări... — P. Rășcanu, O datorie sfântă. — Sofia Nădejde, Pace și între oameni bună învoire. — G. Coșbuc, Piatra trăsnetului. — I. Slavici, O vânătoare cu rost. — C. Fussea, „Albinei”. — C. Banu, Patria. — N. Rădulescu-Niger, „Albinei”. — N. Bibiri, Omagiu din parte-mi revistei „Albina”. — Prf. Dr. Manolescu, Ce învățătură putem trage din viața insectei albina? — Cărți noi. — St. C. Ioan, Din foloasele învățămîntului. — M. Lupescu, Omul fără noroc. — L. Mrejeriu, Îndemn către muncitorii români. — C. Armașu, Cugetări. — Icon. C. Nazarie, Sfântul Ioan Gură de aur. — Mulțumiri. — C. N. Mateescu, Legenda lumânării. — General P. V. Năsturel, Radu Șerban Basarab și Matei Basarab. — P. Dulfu, Pribeagul. — Al. Lepădatu, Lupta dela Năeni. — M. Sadoveanu, Istoria unei pălării. — Soarele punitor de foc. — G. P. Salviu, Jubileul „Albinei”. — G. Ionescu, Tipografia dela mânăstirea Znagov. — Fl. Cristescu, Puișorii. — Ir. Popescu, Animalul sănătos. — Dr. V. Opreșcu, Despre sănătate. — Dr. C. A. Macri, Cura de struguri și de must. — P. Volănescu, Cătră frații săteni. — St. Negulescu, Portretele familiei regale. — Em. Gârleanu, Găza (Schifa). — S. Teodorescu-Kirileanu, Jocurile la sate. — Maior S. Leonte, Mai multă lumină! — Paul Pașu, Un județ fericit. — C. Rădulescu-Codin, Mureș (poezie din popor). — Diacon Raicușcu, Părerea mea. — I. N. Ciocan, Din nevoile sâtenului. — D. Parepa, Plantele medicinale cari cresc în țară și se pot recolta toamna. — V. S. Moga, Îngrijirea găinilor. — Marin M. Țiclescu, Șapte ani la colnic. — Cronica săptămânii. — Informațiuni. — Apoi numeroase ilustrațiuni și gravuri.

A apărut volumul „Poesii”, de Octavian Goga „Biblioteca pentru toți” Nr. 286—287. Prețul 50 bani. Dela „Balade și idile” a poetului Coșbuc nici un volum de versuri n'a avut un succes mai mare ca volumul de poezii al poetului Goga. În librării s'au vândut mii de exemplare, iar Academia Română, — după un raport plin de laude al d-lui T. Măiorescu, — a înucunat pe poetul Goga acordându-i unul din cele mai mari premii. Astfel dintr-o dată poetul Goga a devenit celebru și privit ca un strălucit reprezentant al poeziei române. Accentele lui sincere, duioase, inspirația-i plină de avânt, dragostea-i de țară captivează pe toți cetitorii săi. De aceea librăria Alcai a făcut toate sacrficiile pentru a putea publica în „Biblioteca pentru toți” volumul de „poezii” al poetului Goga. Această operă premiată de academia Română nu poate lipsi din nici un câmin românesc. Se află de vânzare la toate librăriile românești.

A apărut Călindarul Archidiecezan pe anul 1908 înțrând în anul al cincizeci și șaptelea. Prețul 80 bani.

Serate de-ale meseriaşilor români.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, stăruitoare în bine și-a ținut Joi în 26 Septembrie n. o. a 9-a ședință literară. Numărul participanților cam 140. Președintele, d-l Victor Tordășianu a făcut cu această ocaziune importantă comunicare, că fostul notar, d-l Iosn Apoizan, lucrător tipograf în stabilimentul de arte grafice Ios. Drotleff din Sibiu, a făcut un frumos și laudabil început pentru literatura noastră industrială. D-l Apoizan adică a dăruit Reuniunii lucrarea sa intitulată „Numirile uneltelor de mână, întrebuințate la măsurit, bărdășit, modelărie, cărutărie, strungărie și sculptură“, în limbile română, germană și maghiară, cu unele explicațiuni cum și cu o prefață.

Intreagă lucrarea e frumos scrisă pe 81 pagini, compactată. La pagina 2 autorul zice „Dedic modesta mea lucrare d-lui Victor Tordășianu, asesor consistorial, în semn de dragoste și venerațiune adâncă“, iar la pagina următoare e „prefața“, în care sunt indicate împrejurările, cari l-au determinat pe d-l Apoizan la această lucrare și scopul urmărit. Din prefață dăm următoarele:

„La 24 Iunie 1900 — scrie d-l Apoizan — ajunsesem notar al Reuniunii sodalilor români din Sibiu. În timpul de mai bine de 4½ ani, cât mi-a fost dat să ocup această funcție, sm avut privilegiu să mă introduc binisor în viața meseriaşilor în general luată: să i cunosc părțile bune și cele rele, bogătatea și sărăcia ei. Nu odată s'a întâmplat, că venind cutare meseriaș să se înscrie membru al Reuniunii, își spunea meseria nemțește, uneori și unguerește. Unii dintre membrii mai vechi de față, — zîmbiau dacă nu rdeau chiar, cu toate că nu era nimic de ris, căci în un astfel de fapt să reogindau referințele între cari au crescut.

Aproape toți suntem crescuți din casa țărănească, unde foarte puțin se vorbește despre meserii, iar mulți dintre noi au învățat meseria la măestrri, la cari să vorbea aproape numai în limbă străină și în fine cum suntem tineri pe terenul meseriilor și cum numirile noastre sunt prea puțin răspândite, respectivii meseriași nu puteau să le cunoască. Dar chiar dacă a auzit careva numirea românească, nu avea siguranța ca să se poată folosi de ea în societate. Și dacă s'a întâmplat ca meseriașii să nu cunoască nici numirea meseriei proprii în limba lor, apoi cu atât mai puțin puteau să cunoască numirile uneltelor, de cari zilnic se folosesc în ocupațiunea lor. Acestea numiri nu erau și nu sunt cunoscute nici oamenilor de carte. Ele abia vor fi cunoscute unui. cerc de meseriași din România, unde acestea se cultivă în școalele de meserii. Nu odată am fost întrebat din partea membrilor: cum să chiamă româneste cutare sau cutare unelță.

Acestea împrejurări au îndemnat pe d-l Apoizan să compue această lucrare valoroasă, consultând și pe alți sodali și explicând și scopul uneltelor și părților lor.

D-l Tordășianu, mulțumind autorului pentru ostenele sale își exprimă dorința ca d-l Apoizan să nu se oprească aci, ci să continue și colectarea numirilor uneltelor și din cealaltă rami ai meseriilor și în același timp pune în vedere, că Reuniunea să va îngrijii ea de lucrarea harnicului și deșteptului d. Apoizan, să se folosească cât mai mulți și în deosebi meserii noastre.

A urmat apoi partea literară a ședinței, care ca întotdeauna a avut un succes frumos.

I.

Higiiena pielii la animale.

Pielea la toate viețuitoarele formează scutul de apărare al organismelor mai sensibile, pe care le învâlește. Afară de aceasta, ea mai servește ca un fel de filtru, prin care corpul animal se curată de toate otrăvurile, care se tornează în timpul vieții și care eso afară prin pori sub formă de sudoare. Intr'adevăr, dacă am acoperi pielea unui animal cu un corp, care ar opri eșirea sudoarei, cum ar fi grăsimea, atunci animalul va muri din cauza otrăvurilor ce se fabrică în sânge și care n'ar avea pe unde eși. Dat fiind astfel, dacă nu vom curăți pielea de mătreață sau de praful și noroiul cu care vine în contact, vom expune vita la boale de piele și mai târziu la boli, care se vor resimți de între-

gul organism. Așa se întâmpla la om ca și la animale, și între boale care se pot ivi, se găsece unele, care aduc slăbirea generală așa cum e: râia, diferite insecte ca păduchi, sângereala pielii, pecingine, blândă, buboale etc.

Vita necurățită, neșesălată la timp pe lângă că pierde din frumusețea sa, dar își pierde și viciuinea, potta de mâncare se micșorează, căci șesălutul excită și mărește puterea de funcționare, de mistuire a stomacului și intestinelor (mațelor).

Dacă calul a alergat, s'a înadușit și dacă l lăsam astfel fără a l șterge, fără a l usca, nădușeala se răcește pe el, corpul pierde din căldură și vita se va înbolnăvi de boale de piept, ca junghiuri (bronșite, pneumonii) sau de reumatisme și alte boale grave, care aduc după ele moartea. Dar să nu se creeze, că numai calul trebuie îngrijit și șesalat, boul, vaca, oaia când sunt tunse, câinele și porcul necesită această igienă a pielii.

Este o idee greșită de a crede, că porcul se ingrăse trăind numai în murdărie. Curățenia corpului e baza sănătății, și ea e care aduce ingrășarea vitelor.

Iată rezultatele frumoase ce se obtine prin igiena pielii: 1. Pielea fiind curată, vita nu se va mai înbolnăvi de boale de piele, care le neliniștește, le face să se scarpine neincetat, făcându-le să și piarză potta de mâncare și să slăbească.

În piele nu se vor mai face cumburi de râe sau de căpușe, care sug sângele și aduc boale cum e urinarea cu sânge și altele.

2) Prin șesalat se destupă porii de murdărie și otrăvurile din sânge es afară sub forma de nădușeală ne mai otrăvind corpul.

3) Ștergând nădușeala după corpul vitei care a muncit, corpul fiind uscat, o vom feri de răceli.

4) Șesălutul aduce frumusețea vitei, părul devine mai lucios și viciuinea e mai mare, viața se simte mai bine și mănâncă mai cu folos. E bine ca șesălutul să nu l facem în grajd, decât numai atunci când animalul e bolnav, sau când e frig. Motivul pentru care se cere a nu șesela în grajd e, fiindcă, murdăria ce ese din șesalare se depune tot pe cal precum și pe mâncarea și băutura vitei. Șesălutul se face dimineața după mâncare, sau după muncă, cum se face în armată. Șesălutul fiind o operațiune, care cere întrucâtva băgare de seamă și îndemănare, trebuie să fi făcută de un om cu pricepere.

Unele animale se gădelă când dăm cu șesala, svărlă, mușcă, se trântesc la pământ; e bine ca aceste defecte să fie reparate cu blândete și în caz de nesupunere din partea vitei recurgem la iavașea, botniță, împedecări de picioare etc. Șesălutul se începe de partea stângă plimbând ușor șesala dela gât spre crupa și numai pe părțile carnoase ale corpului, iar nu pe eșiturile osoase și nici pe cap sau picioare, căci jupim pielea, care e subțire în aceste locuri. După șesală întrebuințăm peria cu care tragem pe tot corpul, la rândul ei, peria se scutură de murdărie trăgându o pe șesală.

La caii de rasă cu pielea subțire nu întrebuințăm decât peria. După curățirea pielii, pieptănăm coama, coada și moțul, iar cu gebrea sau cu o cārpă aspră, ștergem corpul de praful ce s'ar mai depune pe el. Ochii, nările, gura și organele genitale șe șterg cu un burete curat muiat în apă. Copita de asemenea nu trebuie neglijată, se curată în talpă de bălegar, se spală și pe urmă se unge cu grăsime ames-

tecată cu untdeieft (terpentină). Dacă calul a făcut o cursa și e înadușit, să l băgăm în grajd și să l ștergem de nădușeală, frecând corpul cu șomoiage de paie până ce se usucă.

Pentru a afla dacă calul e țeselat sau nu, e destul a plimba mâna în răspăr pe pielea calului și dacă ne murdărim pe degete, e semn că calul nu e țeselat. Dar ca să completez igiena pielii trebuie să mai vorbesc și despre băi, despre tundere, despre curățenia grajdului sau a coșarului, despre așternut care trebuie să fie curat. Toate acestea la un loc, de le vom aplica în creșterea și în îngrijirea vitelor, ne vor da beneficii mari, căci vor fi sănătoase, ftumoase și se vor ingrășa bine.

(„Veterinarul“)

Th. Ionescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Seara vieții animalelor.

Epurele trăiește 6—7 ani; veverița 7—8 ani; vulpea 14—15 ani; lupul și ursul 18—20 ani; pisica 15—16 ani; câinele 16—20 ani; boii, oile și caprele 18—20 ani; calul, măgarul și catărul 30—35 ani; cămila 100 ani; elefantul 400; broasca țestoasă 110 ani; păsările de curte trăiesc cam până la 30 ani; lebăda, corbul poate trece de 100 ani; papagalul, pelicanul 50 ani; păunul până la 25 ani; porumbelul 20 ani; fazanul și sticletele 15 ani; mierla 12 ani; ciocăria 15 ani; sturzul 10 ani; vulturul 120 ani; balena după Cuvier ar trăi 1000 de ani; ce ar face omul de ar trăi atâta?

*

Veninul viperelor.

E știut, că mușcătura de viperă e foarte veninoasă și aduce chiar moartea celui mușcat. Mușcătura însă e periculoasă chiar după ce am tăiat capul viperei, căci deși o decapităm însă tot mai are puterea de a mușca și veninul tot se mai scurge în rană prin dinții viperei. E bine ca imediat ce am fost mușcat de viperă, să facem injecte și în rană cu un centimetru cub dintr'o soluție de permanganat de potasă 1 la sută și aplicăm pansamente cu aceeași soluție.

Teo.

*

Omul fără noroc.

Au fost odată doi frați. Unul era putred de bogat și unul — cel mai mic — ce făcea și ce dreges, nu mai scăpa de sărăcie. Fratele cel bogat hojma ajutora pe cel sărac, dar de geaba erau toate.

Intr'o zi, fratele mai mare, dorind ca și frate-su să salte de-asupra nevoiei, îi pune în cale, pe un pod, pe unde avea să treacă el la lucru, o pungă cu galbini și el se ascunde sub pod să l pândască ce-a face?

Când ajunge la pod, omul cel fără noroc, zice:

— Măi,.... toată lumea trece pe pod cu ochii deschiși; ia să văd eu n'oiutrece și cu ochii închiși?...
Și închide ochii, trece podul și peste punga cu bani și se duce înainte.

Fratesu ese de sub pod, ia galbenii, începe a face cruci și a cere Ziditorului minte și noroc pentru omul fără noroc.

Odată fratele cel bogat cade greu bolnav. În aiurările boalei spunea că l chiamă Dumnezeu la el. Fratele cel sărac, care venise să l vadă auzind aceasta, îi zise:

— Măi frate, dacă te cheamă Dumnezeu la dânsul, întreabă l și de mine, ce-i cu sărăcia mea? mai soap de ea, ori nu?...
Fratele cel bolnav deschise ochii mari și-i făgădui că are să întrebe pe Dumnezeu despre el, închise ochii și adormi; într'un târziu se trezi.

Ei, ce ț-a spus Dumnezeu de sărăcia mea? întreabă fratele cel mai mic.

— Ce să-mi spus frate? A zis că știe el de asta, și ca să te încerce a spus că ai numai o rogojină și are să ț-o ia și pe aceea.

Omul se mânăe:

— Decăt să mi-o iee și s'o deie altora, mai bine am s'o ard eu singur.

Și se duse acasă și dete foc rogojinei.

(„Alb“)

Tradusă de M. Lupescu.

*

® Intâmplată ciudată.

Săptămăna trecută — scrie „Românul“ din America — s'a întâmplat că un vapor de mără s'a cufundat în lacul Michigan, fiind ajuns de o groznică furtună. Cei mai mulți de pe vapor au perit în valuri. S'a înecat și căpitanul, iar corpul lui a fost adus la Cleveland. S'a dat apoi știrea în ziare despre moartea lui, ca să vină cei ce se țineau de el, să l îngroape. Au venit la mort și două femei și amândouă plângeau, zicând că cel mort a fost bărbatul lor. La început femeile se mirau una de alta, apoi s'au dus la poliție, unde fiecare a dovedit că a fost cununată cu căpitanul. Una era din Detroit, cealaltă din Cleveland și până acum nu șiau că bărbății lor țiinea două nevete. Lumea a ris mult de intâmplată asta care nu e de toate zilele. Să înțelege că nici una dintre vădove n'a mai voit să știe de înmormântarea celui mult iubit.

POSTA ADMINISTRATIEI.

D-lui N. Ivan, Rosario de Sta-fé, Republica Argentina. Sud-America. Teatru de Alexandri >Cinei-Cinei, se poate comanda dela Librăria >Gazetei și costă numai 30 bani, porto recomandat înă 40 bani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branice.

Copiii debili și cari suferă cu stomacul, au trebuință de o hrană bună și ușor de mistuit. Spre acest scop se potrivește Făina de copii a lui Nestle, care fiartă cu apă dă un nutriment gustos și ușor de mistuit. Laptele amestecat cu Făina lui Nestle e mai ușor de mistuit și prin aceasta se evită catarul de stomac și mațe.

Vițe de soiu nobilitat de calitate bună și cu garanție liferează Fr. Gaspari în Mediaș, Ardeal, proprietarul pepinierii de vițe nobilitate de pe Târnavre, recunoscute ca soiul cel mai bun și probat.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată — că în vremea de azi e bătătore la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdrunținat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căru'a oamenii să și încredințeze fără teamă, fără șesală și cu încredere neacasurile lor secrete. Dar nu e în dejun însă a destănuie aceste neacazuri ori și cui, oi trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vitei sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceea existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă disordinea cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trapești ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de bolă, chinurile sufletesti i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui saupropriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de țevă, băsică, nervi și șira spinăreii, începăturile de confusie a minții, urmările onanității și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ee privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cază, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorința se retrimite fie caruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

De inchiriat.

Casele Buntoiu din Str. Prundului Nr. 39, con-stătătoare din 4 odăi, bucă-tărie, spălătorie, magazin, șo-puri etc. sunt de închiriat numai decât.

A se adresa la

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov. (3032,1-8.)

De arândat.

Un ferestreu

cu putere de apă și un circular, în Tohanul-vechiu; pe timp de 3 ani.

Informații la ptoprietarul GE-ORGE MONEA. (3060 1-2.)

Avis!

Se caută o calfă și un ucenic român

la un magazin de Coloniale și de-licatese în Brașov.

Informațiuni la administrațiunea Gazetei Transilvaniei. (3061,1-6.)

O moșie

comasată, situată în comitatul Târ-nava-mare în mărime de 154 jugăre, cu casă de locuit și edificii econo-mice este de vânzare sau se dă în arândă.

Tot acolo este de arândat o li-vadie de 120 jugăre, foarte potrivită de pășunat oile.

A se adresa la Administrațiu-nea „Gazetei“. 3037,6-6.

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui mă-estru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit! În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare ro-mânești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,29-52.)

La prea Înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

A XXXVII. LOTERIE de Stat c. și r.
pentru scopuri de binefaceri civile.

Loteria acésta unică în Austria concesionată conține 18.399 câș-tiguri în bani gata cu suma totală de 512.980 Cor.

Câștigul principal 200.000 coróne bani gata.

Tragerea urméză irevocabil la 19 Dec. 1907. Un los costă 4 coróne.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamts-strasse 7. Colectanți de loterie, Traficel, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Directia c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(2591.12-10.)

Publicațiune.

Se aduce la cunoșcința publică, că după ce Înaltul Minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a făcut revisia losuri-lor clasei I. a loteriei (a douădecisiuna) de clasă reg. ung. priv. s'au pre-dat losurile colectorilor principali spre vânzare.

Planul loteriei aprobat de Înaltul Ministeriū reg. ung. de finanțe, se publică:

Planul loteriei a douădecisiuna de clasă reg. ung. priv. 125,000 Losuri, 62,500 câștiguri.

Clasa întâia Depunere 12.— coróne. Tragerea în 21 și 23 Nov. 1907.		Clasa a doua Depunere 20.— coróne. Tragerea: în 17, 18 și 19 Dec. 1907.		Clasa a treia. Depunere 32.— coróne. Tragerea: în 14, 15 și 16 Ian. 1908.		Clasa a șesa. Depunere 24.— coróne. Tragerea: din 24 Martie până la 23 April 1908.	
Câștiguri	Coróne.	Câștiguri:	Coróne	Câștiguri:	Coróne.	Cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 (UN MILION) CORÓNE.	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	1 prem.	600000
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000	1 câș. à	400000
1 à	15000	1 à	20000	1 à	25000	1 à	200000
1 à	10000	1 à	15000	1 à	20000	1 à	100000
1 à	5000	1 à	10000	1 à	15000	1 à	90000
4 à	2000	4 à	3000	4 à	10000	1 à	80000
6 à	1000	6 à	2000	6 à	3000	1 à	70000
10 à	500	10 à	1000	10 à	2000	1 à	60000
35 à	300	20 à	500	15 à	1000	1 à	50000
115 à	100	180 à	300	135 à	500	1 à	40000
3825 à	40	4825 à	80	5325 à	130	1 à	30000
4000 câșt.	Coróne 304000	5000 câșt.	Coróne 609000	5500 câșt.	Coróne 1022750	1 à	20000
Clasa a patra. Depunere 40.— coróne. Tragerea în 11, 12, și 13 Februarie 1908.		Clasa a cincea. Depunere 32.— coróne. Tragerea în 3, 4 și 5 Martie 1909.				1 à	100000
Câștiguri;	Coróne.	Câștiguri:	Coróne.			1 à	40000
1 à	90000	1 à	100000			1 à	25000
1 à	40000	1 à	40000			1 à	20000
1 à	25000	1 à	25000			1 à	20000
1 à	20000	1 à	20000			1 à	15000
1 à	15000	1 à	15000			1 à	10000
4 à	10000	4 à	40000			1 à	80000
6 à	3000	6 à	18000			1 à	70000
10 à	2000	10 à	20000			1 à	60000
15 à	1000	15 à	15000			1 à	50000
135 à	500	135 à	67500			1 à	40000
5325 à	170	4825 à	905250			1 à	30000
5500 câștiguri	Coróne 1.255,750	5000 câștiguri	Coróne 1.325,500			1 à	20000
						2 à	50000
						2 à	25000
						4 à	80000
						8 à	12000
						30 à	300000
						60 à	300000
						435 à	870000
						900 à	900000
						1200 à	600000
						34850 à	6970000
						37500 Câștig. și prem. cor.	11940000

Câștigul care se va trage la urmă din aceste 550 capătă premial.

Tragerea câștigurilor clasei I., va avé loc în 21 și 23 Noemvrie a. c. în prezența oficiului de control reg. ung. și a unui notar public reg. în Sala de tragere. Losurile se capătă la toți colectorii loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 27 Octomvrie 1907.

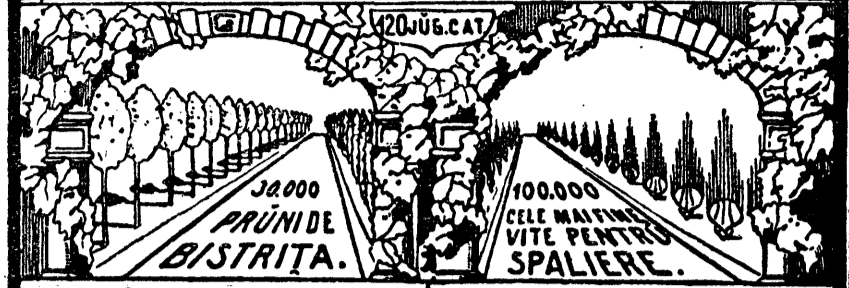
DIRECȚIUNEA

Loteriei de clasă reg. ung. privilegiată,
LUKÁCS. HAZAY.

Coloseul Projectograf

TEATRU ELECTRIC
dinaintea Porții Vămii.
Zilnic două Reprezentațiuni
seara la 6 și la 8 oare.

FISCHER & COMP. NAGYENYED.
REPINERIE-DEPOMI-SIVITE

20. JUN. CAT.

100.000 PRUNIDE BISTRITA.
 100.000 CELE MAI BUNE VITE PENTRU SPALIERE.

150.000 POMI RODITORI	1 MILION ALTOAE DE VITE,
1.000.000 SUJETE	VITA DE VIIE EUROPEANASI
1.000.000 PLANTE PENTRU GARD VIU	AMERICANA CU SI
ARBORI DE PROMENADA, ARBORI	FARA RADACINA.
DE ORNAMENT, ROZE, FRUCTE CU	
BOABA, CONIFERI ETC.	

Deschidere de Restaurant nou!

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că în **Blumăna, Strada Fântânii** (lângă Casarma Honve-zilor) în casa mea proprie de nou zidită deschid

un Restaurant nou

sub conducerea Doamnei **MIKLOS ROZA.**

Spre vânzare:

VINURI curate de Transilvania.
BERE proaspătă în fiecare zi.
BUGATARIE escelentă.

De o cercetare număroasă se roagă

Grigore Cristea,
 antreprenor.

(8856,1--2.)

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“
din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiilor de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.295.120-15 e.,** pt. capitale asig. pe viață **3.760.810-21 e.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

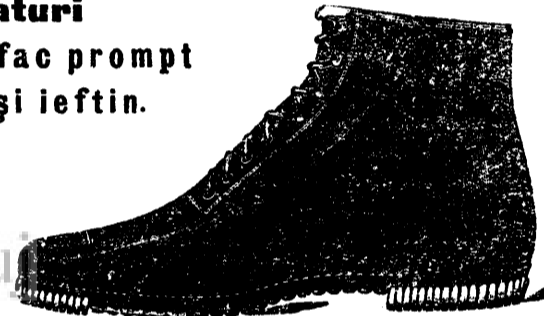
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comanda de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute esecuta **ori-ce comanda** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
 în aur, argint și colorii.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
 LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
 DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
 DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURI.

REGISTRE și **IMPRIMATE**
 pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
 INDUSTRIALE, de **HOTELURI** și **RESTAURANTE.**

PREȚURI-CURENTE și **DIVERSE**

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU,** Brașov.

Cruce seu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârțuri de inimă, asmă, anđul greu, sgârțuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimit bani. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.*

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Craoul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere canosout apreciat și cercetat. Deja leffinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.**
 folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada **VADÁSZ 34,** colțul strada **Kálmán.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.